

TIP HUKUKU ÇERÇEVESİNDE KİŞİSEL SAĞLIK VERİLERİNİN İHLALİNDEN DOĞAN HUKUKÎ SORUMLULUK

*CIVIL LIABILITY ARISING FROM A BREACH OF PERSONAL HEALTH DATA WITHIN THE
FRAMEWORK OF MEDICAL LAW*

Araştırma Makalesi

Abdurrahim ALTUN*

ÖZ

Bu çalışma kişisel sağlık verilerin ihlalinden kaynaklanan hukuki sorumluluğu ele almaktadır. Kişisel sağlık verileri, özel nitelikli veriler arasında olup, işlenebilmeleri daha ağır şartlara tâbidir. Kişisel sağlık verilerinin korunması kişilerin mahremiyetini güvence altına almak için kritik bir öneme sahiptir. Kimi zaman ise kişideki sağlık problemi, onun toplumdaki tecrit edilmesine sebep olabilir. Hatta sağlık durumunun ifşa olmasını istemeyen kişiler, sağlık hizmetinden faydalanmaktan imtina edebilir. Öte yandan kişisel sağlık verilerinin işlenmesi pek çok açıdan fayda sağlamaktadır. Kişisel sağlık verileri işlenerek zamandan tasarruf edilmekte, verim artırılmakta, kayıtlara erişebilirlik kolaylaşmakta, veri sahibine ilişkin ayrıntılı bilgiye erişilerek daha doğru teşhislerde bulunmaktadır. Bu iki menfaat arasında adil bir denge oluşturabilmek için kişisel sağlık verilerinin işlenmesi ilke olarak yasaklanmış, yalnızca KVKK'da belirtilen hukuka uygunluk sebeplerine dayanarak verilerin işlenebilmesinin önü açılmıştır.

Sağlık hizmeti sunan kişiler, KVKK'da belirlenen şartlar altında kişisel sağlık verilerini işleyebilirler. Bununla birlikte hukuka uygunluk sebeplerinden birisinin bulunmaması kişisel sağlık verilerinin ihlali anlamına gelir. Çalışmada bu kapsamda özellikle sağlık çalışanlarının sır saklama yükümlülüğü ve kişisel verilerin hukuka aykırı işlenmesinin sonuçları değerlendirilmiştir. Bu kapsamda sözleşme görüşmelerinden, sözleşmeden, haksız fiilden ve vekâletsiz iş görmeden doğan hukuki sorumluluk halleri ele alınmış, sağlık hizmeti sunan kişilerinin hukuki sorumluluğunun genel çerçevesi belirlenmiştir. Çalışma, sağlık verilerinin korunmasının yalnızca hukuki bir yükümlülük değil, aynı zamanda kişilerin sağlık hizmetlerinden faydalanması noktasında önemli bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kişisel Sağlık Verisi, Özel Nitelikli (Hassas) Kişisel Veri, Kişisel Sağlık Verilerin İhlali, Hukuki Sorumluluk, Tazminat.

DOI: 10.32957/hacettepehdf.1509011

Makale Geliş Tarihi: 02.07.2024

Makale Kabul Tarihi: 26.11.2024

* Arş. Gör. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Medeni Hukuk Anabilim Dalı

E-posta: aaltun@erbakan.edu.tr

ORCID: 0000-0003-4623-805X

Bu makale Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi Araştırma ve Yayın Etiği kurallarına uygun olarak hazırlanmıştır.

ABSTRACT

This study addresses the legal liability arising from the breach of personal health data. Personal health data, which are classified as sensitive data, are subject to strict conditions for processing. The protection of personal health data is crucial for the privacy of individuals. In some cases, a person's health condition may lead to their social isolation. Individuals who wish to keep their health status confidential may even refrain from seeking medical services. On the other hand, there are many benefits to processing personal health data. Processing such data saves time, improves efficiency, increases accessibility to records, and allows for more accurate diagnoses by providing detailed information about the individual. In order to strike a fair balance between these two interests, the processing of personal health data is prohibited in principle, and its processing is permitted only on the basis of the lawful grounds specified in the Turkish Personal Data Protection Act (KVKK).

Healthcare providers may process personal health data under the conditions specified in the Turkish Personal Data Protection Law (KVKK). However, the lack of a lawful grounds for processing constitutes a breach of personal health data. This study specifically examines the confidentiality obligations of healthcare professionals and the consequences of unlawful processing of personal health data. In this context, legal liabilities arising from culpa in contrahendo, contracts, torts, and transaction without authority (negotiorum gestio) are discussed, and the general framework for the legal liability of healthcare providers is established. The study shows that the protection of health data is not only a legal obligation but also a crucial factor in ensuring individuals' access to healthcare services.

Keywords: Personal Health Data, Sensitive Personal Data, Breach of Personal Health Data, Civil Liability, Compensation

EXTENDED ABSTRACT

Any data relating to an identified or identifiable person is personal data. With the increase in digital storage space due to technological developments and the advent of computers that can easily analyse large amounts of data, the issue of personal data protection has become more important. Some personal data is more protected because of its importance. This data is called sensitive data. Legislation has been more protector to the processing of sensitive data. This includes personal health data. Personal health data refers to all types of data that can be processed in relation to the health of the individual. Biometric data of the patient, diagnoses and treatments related to the disease, results such as films and tests are considered to fall within the scope of personal health data. The processing of personal health data is useful in many ways. Doctors who have access to all of a patient's personal health information have an idea of the patient's overall health. They can also draw more accurate conclusions about the patient's current condition by knowing about previous diagnoses and treatments. This speeds up the delivery of healthcare and increases efficiency. However, the protection of this data, in particular its confidentiality, is so important that people whose data is disclosed may refrain from using health services. For this reason, special measures should be taken to ensure that personal health data is not disclosed to third parties.

The processing of personal health data is prohibited in principle. However, The Law on the Protection of Personal Data provides for exceptional cases in which personal health data may be processed. The most obvious situation in which personal health data can be processed is when the data subject consents to the processing. Personal health data may also be processed without the consent of the data subject. In terms of medical liability law, personal data

may be processed without the consent of the data subject if it is necessary to intervene in order to protect the life and physical integrity of persons who are unable to disclose their consent due to explicitly stipulated in the law or actual impossibility. In addition, personal health data may be processed without consent when it is necessary for the protection of public health, preventive medicine, medical diagnosis, treatment and care, planning, management and financing of health services by persons bound by confidentiality or by authorised institutions and organisations. In fact, when a relationship is established between the doctor/hospital and the patient for the purpose of medical diagnosis, treatment and care services, the healthcare personnel should, on the one hand, not disclose the personal health data obtained under the confidentiality obligation and, on the other hand, process the patient's personal health data in accordance with the medical record and documentation obligation. The medical record and documentation obligation, which is imposed on healthcare professionals by various laws, makes the processing of personal health data legal. Processed personal health data must be kept and not disclosed. This is ensured both by the Personal Data Protection Act and by the doctor/hospital's obligation of confidentiality. Therefore, any breach of the patient's personal health data may give rise to liability both under the The Law on the Protection of Personal Data under the legal relationship between doctor/hospital and the patient.

The Law on the Protection of Personal Data identifies the responsible parties as data controllers and data processors. Hospitals, doctors, pharmacies, medical imaging facilities may be held responsible as data controllers. In addition, persons who process data on behalf of the controller with the controller's authorisation may also be held responsible as data processors. The data subject may claim compensation from these persons for the material and immaterial damage suffered. Persons other than these may also violate personal health data. In this case, while the responsibility of the data controller and the data processor may remain in accordance with the Law on the Protection of Personal Data, the responsibility of the person who causes damage due to tort, transaction without authority (*negotiorum gestio*), *culpa in contrahendo* or contract may also be in question. In fact, although the law mentions the liability of the data controller and the data processor, it does not establish a specific liability regime and refers to general provisions. Therefore, these types of liability may also apply to the data controller and the data processor.

The relationship between the patient and the doctor/hospital is generally a contractual relationship. The doctor/hospital that violates the patient's personal health data does not properly fulfil its contractual obligation. The protection of personal data is one of the ancillary performance resulting from the contractual relationship between them. Therefore, an action cannot be brought for its performance alone. However, in the event of a breach, compensation may be claimed. For contractual liability to apply, the doctor/hospital must be at fault. Since there is a presumption of fault against the debtor in contractual liability, the doctor/hospital is liable unless he proves that he is not at fault. On the other hand, the fact that the Law on the Protection of Personal Data does not mention the condition of fault for liability to arise has led to the emergence of ideas in the doctrine that liability is strict liability.

From the moment the patient and the doctor/hospital come into contact, the obligation not to harm each other's person and property begins. Although there is no contract between the parties, they are closer than any two people. At this stage, the doctor/hospital is obliged not to violate the personal health data obtained about the patient. If this obligation is breached, the liability arising from *culpa in contrahendo* comes into question.

If there is no contractual relationship between the patient and the person who breaches personal health data, liability in tort arises. At this point, all the conditions for tort liability must be met.

Finally, the breach of personal health data sometimes raises the issue of acting without authority. In particular, this type of liability arises when the patient's health information is disclosed to third parties for profit.

GİRİŞ

Kişisel verilerden bir kısmı haiz oldukları öneme binaen daha ayrıcalıklı bir korumaya sahiptir. Sağlığa ilişkin veriler de bu kapsamdadır. Sağlığa ilişkin kişisel verilerin bir kısmı mahremiyet sınırları içinde kalmaktadır. Bu tarzdaki verilerinin saklı kalmasında veri sahibinin çeşitli menfaatleri bulunmaktadır. Gizli kalması gereken bu bilgilerin ifşası, veri sahibinin ayrımcılığa maruz kalmasına, toplumdaki dışlanmasına, manevi acılar yaşamasına sebep olabilir. Bilhassa AIDS hastalığının öğrenilmesi sonucunda hastanın işinden çıkartıldığı, toplumdaki tecrit edildiği, hatta bu kişilerin intihar yoluna tevessül ettikleri vakidir. Bu olumsuz hadiseler kişisel sağlık verilerinin işlenebilmesi için özel bir usulün gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Kişisel sağlık verileri mevzuatın çizdiği usul çerçevesinde işlenmeyen kişiler, şayet bir zarara uğramışlarsa bu zararın tazmin edilmesini isteyebilirler. Kişisel Verilerin Korunması Kanunu veri sorumlusunu ve şartlar oluşmuşsa veri işleyeni meydana gelen zararlardan sorumlu tutmaktadır. Sorumluluk süjesi ile veri sahibinin aralarındaki hukuki ilişkiye bağlı olarak sorumluluğun kaynağı farklılık arz edebilir.

I. KİŞİSEL VERİLERE İLİŞKİN GENEL BİLGİLER

A. Kişisel Veri Kavramı

1. Tanım

Kişisel veri, kimliği belli ya da en azından belirlenebilir olan bir gerçek kişiye ilişkin her türlü bilgidir¹. Günümüzde ulusal ve uluslararası pek çok hukuk metninde kişisel veri kavramı

¹ Elif Küzeci, *Kişisel Verilerin Korunması* (2. Bası, Turhan 2018) 9; Hüseyin Can Aksoy, *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması* (1. Bası, Çakmak 2010) 11; M. Cumhur İzgi, 'Mahremiyet Kavramı Bağlamında Kişisel Sağlık Verileri' (2014) 1 *Türkiye Biyoetik Dergisi* 25, 29; Doğan Kılınç, 'Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması' (2012) 61 *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1089, 1095; Ömer Ekmekçi ve diğerleri, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (1. Bası, On İki Levha 2024) 14; Furkan Güven Taştan, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması* (2. Bası, On İki Levha 2017) 29.

bu doğrultuda tanımlanmaktadır². İlk bakışta kişisel veri tanımının yeterince açık olduğu intibayı oluşturmaktadır; fakat öğretide, tanımda yer alan bazı hususların izaha muhtaç olduğu vurgulanmaktadır³.

Bir bilgi, hukukî düzenlemelerde yer alan kişisel veri tanımının unsurlarıyla örtüştüğü ölçüde kişisel veri olarak nitelendirilir⁴. Kişisel veri tanımı dikkate alındığında kişisel verinin unsurları; bilgi, kimliği belirli ya da belirlenebilir kişi ve bilginin kişiye ilişkin olmasıdır⁵.

2. Unsurları

a. Bilgi

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na⁶ göre kimliği belirli veya belirlenebilir bir kişiye ait her türlü bilgi kişisel veri olarak nitelendirilmektedir. Kişiye ait olan bütün bilgiler, geniş bir yelpazede ele alınmaktadır. Bu bağlamda kişinin fiziki görünümüne, kimliğine, ailesine, sosyal veya mali durumuna ilişkin bilgiler kişisel veriler kapsamında verilen standart örneklerdir⁷. Bir kimseye ait kişisel ya da nesnel nitelikleri ortaya koyan bilgiler kişisel veridir. Yani kişinin adı, ikameti, doğduğu yer, doğum tarihi, resmi, medeni hâli gibi kişisel özelliklerini belirten bilgiler kişisel veri sayıldığı gibi kişinin nesnel durumunu ortaya koyan kişinin sahip olduğu taşınmazlara, üçüncü kişilerle olan iletişimine ilişkin bilgiler de kişisel veri kapsamındadır⁸.

² Bu tanımlar için bkz. 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu m. 3/I/d; Avrupa Konseyi'nin hazırladığı Kişisel Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Bireylerin Korunmasına İlişkin 108 sayılı Sözleşme, m. 2/a, (<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680078b37>); OECD Guidelines on the Protection of Privacy and Transborder Flows of Personal Data, Art. 1/b, (<http://www.oecd.org/internet/ieconomy/oecdguidelinesontheprivacyandtransborderflowsofpersonaldata.htm#part1>); Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü m. 4/I, (https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2016.119.01.0001.01.ENG&toc=OJ:L:2016:119:TOC).

³ Sabire Sinem Yılmaz, *Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu* (3. Bası, Seçkin 2019) 45; Aksoy (n 1) 12; Yıldız Abik, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Medeni Hukuk Bakımından Korunması' içinde Hakan Hakeri ve Cahid Doğan (editör), *II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı* (Adalet 2018) 542.

⁴ Sevgi Erarslan-Türkmen, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Hâller* (1. Bası, On İki Levha 2019) 16.

⁵ Abik (n 3) 542; Küzeci (n 1) 11; Erarslan-Türkmen (n 4) 16–17; Yılmaz (n 3) 45 vd.; Aksoy (n 1) 13; Ekmekçi ve diğerleri (n 1) 51; Taştan (n 1) 30–31.

⁶ RG., 24.03.2016, 29677.

⁷ Yılmaz (n 3) 45–46; Abik (n 3) 543; Aksoy (n 1) 13–14; Allı Yeşilyurt, 'Hastanın Kişisel Verilerinin Korunması ve İdarenin Yükümlülükleri' (2014) IX Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 216, 218–219; Taştan (n 1) 40.

⁸ Hayrunnisa Özdemir, *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması* (1. Bası, Seçkin 2009) 125; Abik (n 3) 543–544; Yeşilyurt (n 7) 220.

Bir bilginin kişisel veri olarak değerlendirilmesinde, bu bilginin hangi surette işlendiği ya da hangi ortamda muhafaza edildiği önem taşımaz; verinin metinden, sestenden ya da görüntüden elde edilmesi ile fiziksel ya da dijital ortamda saklanması kişisel veri niteliğine halel getirmez⁹.

b. Kimliği Belirli veya Belirlenebilir Kişi

Bir bilgiyi kişisel veri olarak nitelendirebilmek için belirli ya da belirlenebilir bir kişiye atfedilebilmesi gerekir. KVKK m.3'te hem "kişisel veri" hem de "ilgili kişi" tanımında yalnızca gerçek kişilere ait kişisel verilerin korunacağı ifade edilmiş, tüzel kişiler bu kapsamda değerlendirilmemiştir¹⁰.

Ölümlere ait kişisel veriler KVKK kapsamına girmez. Hukukumuzda ölümle birlikte kişilik sona erer. Ölüm anından sonra ölenin kişisel verilerinin korunması söz konusu olmaz¹¹. Ne var ki ölenin kişisel verilerine yönelen saldırılar aynı zamanda ölünün yakınlarının kişisel verilerini de ihlal ederse, yakınlar kendi kişisel verilerinin ihlal edildiği gerekçesiyle korumadan faydalanabilir¹². Konuya ilişkin standartlaşmış örneğe göre hemofili hastalığı, (X) kromozomuna bağlı irsi bir hastalıktır. Ölmüş kişinin hemofili hastası olduğuna ilişkin bir bilgi, aynı zamanda ölünün erkek çocuklarının da hemofili hastası olduğu anlamına gelir. Şu hâlde bu kişisel veri koruma kapsamına alınmalıdır¹³.

Kimliği belirli veya belirlenebilir kişi ifadesiyle anlatılmak istenen bir kimsenin diğerlerinden ayırt edilmesi veya henüz ayırt edilmemiş olmasına rağmen böyle bir imkânın bulunmasıdır¹⁴. Kanunun gerekçesinde kişinin doğrudan teşhisini sağlamaya elverişli ad, soy adı, doğum tarihi ve yeri gibi bilgiler dışında kişinin fiziksel, ailevi, sosyal ve ekonomik özelliklerine dair bilgilerin de kişisel veri kapsamında değerlendirilmesi gerektiği

⁹ Aksoy (n 1) 15.

¹⁰ Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü m. 4/I'de kişisel verinin tanımı yapılırken, bunun gerçek kişiye ilişkin bilgileri kapsamına aldığı belirtilmektedir. Buna karşılık Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik'te yapılan kişisel veri tanımında gerçek kişiler yanında tüzel kişilere ait veriler de kişisel veri kapsamında değerlendirilmiştir. Esasında gerçek kişiler açısından olduğu kadar tüzel kişiler açısından da kişisel veriler söz konusu olabilir. Fakat tartışmalı husus gerçek ya da tüzel kişilere ait kişisel verilerden hangisinin hukuki olarak himaye edileceğidir. Bu konuda bkz. Yeşilyurt (n 7) 221; Ayrıca bkz. Taştan (n 1) 32-33.

¹¹ Özdemir (n 8) 126; Abik (n 3) 546.

¹² Özdemir (n 8) 126; Taştan (n 1) 35; Emel Badur, 'Kişisel Verilerin Kişiliğinin Başlangıcı ve Sonu Ötesinde Korunması' (2023) 27 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3, 17.

¹³ Aksoy (n 1) 21.

¹⁴ Aksoy (n 1) 21.

belirtilmektedir¹⁵. Bu bilgilerin herhangi bir kişiyle ilişkilendirilmesi ve buna dayanarak kişinin kimliğinin tespit edilmesi bu kapsamdadır¹⁶.

Kişinin kimliğini belirlemede bilginin ne ölçüde etkili olduğu her somut olayda ayrı ayrı ele alınmalıdır. Kimi zaman mevcut bilgi tek başına kişinin kimliğinin belirlenmesinde esaslı rol oynamaz; başka verilere de ihtiyaç duyulur¹⁷.

c. Bilginin Kişiye İlişkin Olması

Kişisel veri bir kişi hakkında olmalıdır. Bu durum kimliği belirli ya da belirlenebilir kişi ile bilgi arasındaki bağlantıyı ortaya koyar¹⁸. Kişisel verinin içerik, amaç veya sonuç bakımından kimliği belirli ya da belirlenebilir kişiye ilişkin olması yeterlidir¹⁹. Bu bağlamda bilginin bir kimseye ait kişisel veri olarak nitelendirilebilmesi için muhakkak o kişiye ait olması gerekmez²⁰. Örneğin tedavi esnasında hekimin, hastanın yakınlarının kimlik bilgilerini öğrenmesi halinde bu bilgiler hasta açısından kişisel veri sayılır²¹.

B. Kişisel Sağlık Verisi

Kişisel sağlık verisi, bir kimsenin sağlık durumuna ilişkin işlenebilen her türlü bilgi anlamına gelir²². Kişinin beden ya da ruh sağlığına ilişkin bilgiler ve aldığı sağlık hizmeti,

¹⁵ <https://www.kvkk.gov.tr/Icerik/5388/Madde-ve-Gerekcesi-ile-Kisisel-Verilerin-Korunmasi-Kanunu-Bilgi-Notu-ve-Kisisel-Verilerin-Korunmasina-Iliskin-Terimler-Sozlugu>

¹⁶ Abik (n 3) 546; Murat Volkan Dülger, ‘Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti’ (2015) 1 İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 43, 49; Yeşilyurt (n 7) 221.

¹⁷ Yılmaz (n 3) 47; Abik (n 3) 547; Aksoy (n 1) 23; Örneğin ülke çapında görülen salgın hastalığa yakalanan bir kişinin sadece adının bilinmesi, onun diğer kişilerden ayırt edilmesinde belirleyici olmayabilir. Nitekim kişilerin aynı adı, hatta aynı soy adını taşıması yadırganmaması gereken bir hâldir. Hastanın adının yanında, tedavi gördüğü hastane de belirtilirse, artık bu bilgilerin kimlik tespitinde belirleyici olduğu söylenebilir.

¹⁸ Erarlan-Türkmen (n 4) 21; Aksoy (n 1) 28; Yılmaz (n 3) 49.

¹⁹ Taştan (n 1) 42–43.

²⁰ Erarlan-Türkmen (n 4) 21; Aksoy (n 1) 29.

²¹ Yılmaz (n 3) 49.

²² Abik (n 3) 548; Yeşilyurt (n 7) 225; Hakan Hakeri, *Tıp Hukuku* (10. Bası, Seçkin 2015) 890; Feray Özkan, ‘Kişisel Sağlık Verilerinin Korunmasının Pozitif Temelleri ve AİHM Kararlarından Örnekler’ (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi 2018) 8; Kişisel sağlık verisi tanımına bazı hukuki düzenlemelerde yer verilmiştir. Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü m. 4’te sağlığa ilişkin kişisel veri “sağlık hizmetlerinin sağlanması da dahil olmak üzere bir gerçek kişinin sağlık durumuyla ilgili bilgilerin açıklandığı, söz konusu gerçek kişinin fiziksel veya ruhsal sağlığına ilişkin kişisel veriler” biçiminde tanımlanmıştır. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelik m. 4/I/g’de “kimliği belirli veya belirlenebilir gerçek kişiye ilişkin her türlü sağlık bilgisi” kişisel sağlık verisi olarak tanımlanmıştır.

örneğin hastalığın türü, öyküsü, teşhisi, tedavisi, psikolojik belirtiler, röntgen filmleri, hastanın dosyası, muayene sonuçları bu kapsamdadır²³.

Kişisel sağlık verilerinin korunması, bu amaçla hukuki düzenlemelerin yapılması önemli ve gereklidir. Bilhassa bu tarzda verilerin hukuka aykırı olarak açıklanması halinde ortaya çıkacak olumsuzluklar konunun ehemmiyetini ortaya koymaktadır²⁴. KVKK'nın temel amacı kişisel verileri, bu meyanda kişisel sağlık verilerini korumaktır. Bunun dışında kişisel sağlık verileri ile kişilik hakkı ve sağlık çalışanlarının sır saklama yükümlülüğü arasında önemli bir ilişki bulunmakta, bu çerçevede kişisel sağlık verileri korumadan faydalanmaktadır.

Kişisel sağlık verileri ile kişilik hakkı iç içe geçmiş kavramlardır²⁵. Gerçekten kişilik tabiriyle kişinin hukuk tarafından korunan maddi ve manevi varlıklarının bütünü ifade edilir²⁶. Kişinin vücut bütünlüğü, adı, şerefi, sağlığı gibi unsurlar kişilik hakkının kapsamına dahildirler. Kişisel veriler de bu çerçevede kişiliği oluşturan değerler arasında değerlendirilmektedir²⁷. Dolayısıyla KVKK'nın korunması dışında, kişiliği korumayı amaçlayan TMK m. 23 vd.

²³ Hakeri (n 22) 891; Rahmi Can Ömür, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Hastanelerin Sorumluluğu' (2018) XV Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 133, 135; Özkan (n 22) 8–9; Kişiyile alakalı bütün verilerin değil, kişinin, başkalarının öğrenmesini istemeyeceği bilgilerin bu kapsamda olması gerektiğine ilişkin bkz. Hakeri (n 22) 890; Ayrıca bkz. ve karşı. Adem Yelmen, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Elektronik Ortamda İşlenmesi Üzerine Bir Değerlendirme' (2023) 18 Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 743, 751 vd.

²⁴ Kişisel sağlık verilerinin açıklanmasının ortaya çıkaracağı olumsuz sonuçlara ve yaratacağı tehlikelere işaret etmek adına birkaç örnek verilecek olursa: Singapur'da bir hastanenin kayıtları usulsüz bir şekilde ele geçirilmiş, bu bilgiler kamunun erişimine açılmıştır. Bunun sonucunda binlerce aids hastasının kimliği deşifre olmuş, bu kişilerden bazıları işten çıkarılmış, bazıları idari ya da adli soruşturma geçirmiştir. Başka bir olayda ise Augusta Üniversitesinin kayıtlarından binlerce kişinin kişisel verilerine ulaşılmış, bu verilerin ihtiva ettiği tedavi bilgileri, cerrahi detaylar, teşhisler, kullanılan ilaçlar, sigorta bilgileri dolandırıcılık için kullanılmıştır. Örnekler için bkz. Erarslan-Türkmen (n 4) 73; Merve Ayşegül Kulular İbrahim ve Elife Filiz Gökdaş, 'Büyük Veri ve Mobil Uygulamalarda İşlenen Kişisel Verilerin (Sağlık Verileri) Hukuka Uygunluk Sorunu' [2024] Adalet Dergisi 543, 548–549; Ülkemizde yaşanan ve Danıştay kararına da konu olmuş bir olayda HIV testi pozitif çıkan bir hastaya doğrulama testi yapılmadan durum hastanın yakınlarına bildirilmiş, hasta bunun sonucunda intihar etmiştir. Danıştay 10 D, 2005/8407 E, 2007/6526 K, 28.12.2007 T; Esas itibarla özel nitelikli (hassas) verilerin korunması maksadıyla yapılacak düzenlemeler yalnızca kişisel sağlık verilerine inhisar ettirilemez. Bunun dışında KVKK m. 6/1'de özel nitelikli kişisel veriler düzenleme altına alınmıştır. Özel nitelikli kişisel veriler sağlık hukuku çerçevesi dışında da çeşitli hukuk dallarının araştırma alanına girmektedir. Siyasi düşünce açısından bkz. Hasan Alparslan Ayan, 'İşçinin İşe Alınmasında Politik Görüşün Araştırılması' (2024) 7 Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1, 5 vd.; Nazlı Elbir, *Kişiliğin Korunması Bağlamında İşçiye Ait Kişisel Verilerin Korunması* (1. Bası, Yetkin 2020) 236 vd. Kişisel sağlık verileri sağlık mesleği mensupları dışında işçi-işveren ilişkilerinde, bilhassa iş görüşmeleri sırasında, sigorta sözleşmelerinin kurulması sırasında önem arz etmektedir. Konu itibarıyla burada yalnızca tıp hukuku açısından bir değerlendirme yapılmaktadır.

²⁵ Yılmaz (n 3) 37; Sinan Sami Akkurt, 'Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesine ve Covid-19 Pandemisi Sürecinde Mobil Uygulamalarla Paylaşılmasına Hukukî Bir Bakış' (2020) 19 İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 142, 146.

²⁶ Mustafa Dural ve Tufan Ögüz, *Türk Özel Hukuku Cilt II* (20. Bası, Filiz 2019) para 25.

²⁷ Küzeci (n 1) 378 vd.; Beşir Orak, *Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması* (1. Bası, Yetkin 2020) 54.

hükümleri kişisel verilerin korunması noktasında elverişli bir hukuki imkân olabilir²⁸. TMK m. 25 ile her ne kadar kişiye, saldırı tehlikesini önlenmesini, başlamış saldırıya son verilmesini ve devam eden saldırının hukuka aykırı olduğunun tespit edilmesini isteme olanağı²⁹ tanınmış olsa da kişisel verilerin korunması hususunda önleyici nitelikteki tedbirler KVKK'da düzenlenmiştir. TMK m. 25 kapsamında koruma talebinde bulunabilmek için kişisel verilerin ihlal edileceğine ilişkin yakın bir tehlikenin bulunması ya da halihazırda saldırının devam etmesi gerekmektedir. Öte yandan TMK m. 23 vd. hükümlerinde kişiliğin korunmasına yönelik öngörülen hukuki imkânların bir kısmı telafi edici niteliktedir. Kişisel verilerinin işlenmesi neticesinde zarara uğrayan kişi maddi ve manevi zararlarını tazmin ettirerek (TMK m. 25/III) yaşadığı kaybı telafi etmektedir.

Kişisel sağlık verilerinin korunması ile sır saklama yükümlülüğü arasında sıkı bir ilişki mevcuttur. Zira kişisel sağlık verilerinin korunması için atılan adımlardan biri verileri elde eden kişiler (hekim, hastane vb.) açısından sır saklama yükümlülüklerinin düzenlenmesidir³⁰. Hekim açısından sır saklama yükümlülüğü hekimin, teşhis, tedavi ve bakım esnasında hastaya ilişkin elde ettiği, gizlilik değerini haiz kişisel verileri ifşa etmemesidir³¹. Burada bahsi geçen sır kavramından anlaşılması gereken, hastanın gizli kalması şartı ile hekime bildirdiği ya da hekimin mesleğini gerçekleştirirken öğrendiği bilgilerdir³². Bu bağlamda kişisel sağlık verisi ile sırrın konusu çoğu zaman aynıdır.

Teknolojinin, bilhassa bilgisayar teknolojisinin, günümüzdeki gibi gelişmiş olmadığı zamanlarda kişisel sağlık verileri sır saklama yükümlülüğü çerçevesinde korunmuştur. Fakat günümüzde bilgisayar teknolojisindeki gelişim sebebiyle kişisel verilerin işlenmesinin eksenini değiştirmiş, çok boyutlu bir hâle gelmiştir³³. Öte yandan hastalara daha iyi sağlık hizmetinin verilmesi için kişisel sağlık verilerine daha kolay erişilmesi gerektiği de ileri sürülmektedir³⁴. Bu gelişmelere paralel bir şekilde kişisel sağlık verileri KVKK m. 6'da özel nitelikli (hassas)

²⁸ Bahri Öztürk, Elif Altınok Çalışkan ve Serkan Seyhan, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (3. Bası, Seçkin 2024) 62–63.

²⁹ Kişisel sağlık verileri bağlamında bu davaların görünüşleri için bkz. Orak (n 27) 101 vd.

³⁰ Erarlan-Türkmen (n 4) 74; Tıbbî Deontoloji Nizamnamesi m. 4, Hasta Hakları Yönetmeliği m. 23, Hekimlik Meslek Etiği Kuralları m. 9 sır saklama yükümlülüğünü ele alan düzenlemelere örnek teşkil etmektedir.

³¹ Mehmet Demir, *Tıbbî Sorumluluk Hukuku* (1. Bası, Yetkin 2018) 166; Mehmet Ayan, *Tıbbî Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk* (1. Bası, Kazancı Kitap Ticaret A Ş 1991) 97; Dülger (n 16) 59.

³² Yusuf Büyükkay, 'Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü' (2004) VIII Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi 383, 386.

³³ Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. Yelmen (n 23) 754 vd.

³⁴ İzgi (n 1) 32.

kişisel veri olarak düzenlenmiştir. Kanun özel nitelikli veriyi “kişilerin ırkı, etnik kökeni, siyasi düşüncesi, felsefi inancı, dini, mezhebi veya diğer inançları, kılık ve kıyafeti, dernek, vakıf ya da sendika üyeliği, *sağlığı*, cinsel hayatı, ceza mahkûmiyeti ve güvenlik tedbirleriyle ilgili veriler ile biyometrik ve genetik veriler” olarak tarif etmektedir. Madde gerekçesinde bu tarzdaki bilgilerin üçüncü kişiler tarafından öğrenilmesi halinde veri sahibinin mağdur olabileceği, ayrımcılığa uğrayabileceği; bu sebeple böyle verilerin hassas veri olarak kabul edildiği belirtilmektedir. Kişisel sağlık verilerinin statü itibarıyla hassas veri olarak kabul edilmesiyle bunların işlenmesi daha ağır şartlara tâbi tutulmuştur.

Kişisel verilerin işlenmesi KVKK m. 3/1/e’de düzenlenmiştir. Hükümde belirtilen kişisel verilerin işlenmesi yöntemleri ile hekimlerin ve hastanelerin tıbbi kayıt, arşiv ve dokümantasyon yükümlülükleri arasında sıkı bir ilişki mevcuttur.

Tıbbi kayıt, arşiv ve dokümantasyon yükümlülüğü hastanın hekimle temas kurmasıyla, onun hastalık ya da sağlığına ilişkin yapılan her işlemin kayıt altına alınarak arşivlenmesini sağlar. Tıbbi kayıtlar, hastayla alakalı bilgilerden yahut teşhis ve tedavi sürecine ilişkin verilerden teşekkül edebilir. Bu bağlamda hastanın adı-soyadı, anamnez, hastanın rızasına ilişkin formlar, izleme raporları, hekim talimatları, taburcu evrakı tıbbi kayıtların kapsamındadır³⁵. Bu yükümlülük sadece muayenehane hekimleri için geçerli değildir; özel hastanelerin de tıbbi kayıt, arşiv ve dokümantasyon yükümlülüğü bulunur. Hastanenin devlet hastanesi ya da özel hastane olması bu noktada önemsizdir³⁶.

Tıbbi kayıt, arşiv ve dokümantasyon yükümlülüğünün kapsamına giren bilgiler esasında kişisel sağlık verileridir³⁷. Bu noktada göze çarpan husus bir yandan bu bilgilerin kayıt altına alınacağı bir yükümlülük olarak düzenlenmişken öte yandan KVKK’da hassas veri niteliğindeki kişisel sağlık verilerinin işlenmesi ilke olarak yasaklanmıştır. Bu konuya aşağıda kişisel sağlık verilerinin ihlali bahsinde değinilecektir.

³⁵ Ayan (n 31) 95; Demir (n 31) 169; Pervin Somer, ‘Tıbbi Kayıtlar’ (2010) 538–539.

³⁶ Somer (n 35) 528; Mehmet Altundiş, ‘Tıbbi Kişisel Verilerin Tutulması ve Korunması Yükümlülüğü ve İdarenin Bu Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesinden Doğan Sorumluluğu’ [2016] Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 311, 323–324.

³⁷ Altundiş (n 36) 322; Caner Taşatan, *Hekimin Kayıt Tutma Yükümlülüğü Kapsamında Tıbbi Kayıtlar* (1. Bası, On İki Levha 2017) 70; Tıbbi kayıt ve dokümantasyon yükümlülüğü kapsamındaki bütün bilgiler kişisel sağlık verisi niteliği taşır. Buna karşılık bütün kişisel sağlık verileri tıbbi kayıt ve dokümantasyon yükümlülüğü kapsamına girmez. Bu konuda bkz. Hamza Bayındır, *Özel Sağlık Kurumları Kapsamında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Korunması* (1. Bası, On İki Levha 2020) 37.

II. KİŞİSEL SAĞLIK VERİLERİNİN İHLALİ

A. Genel Olarak

Kişisel verilerin ihlalinden ne anlaşılması gerektiği KVKK'da yer almamakla birlikte Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik'te ve Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü'nde tanımlara yer verilmiştir. Bu tanımlar kişisel sağlık verilerinin ihlali hâllerinin belirlenmesinde fikir vermesi bakımından önemlidir. Elektronik Haberleşme Sektöründe Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Gizliliğinin Korunması Hakkında Yönetmelik m. 3/1/1'ya göre kişisel veri ihlali "*istem dışı, yetki dışı ya da yasa dışı olarak; kişisel verilerin tahrip edilmesine, kaybolmasına, iletilmesine, değiştirilmesine, depolanmasına veya başka bir ortama kaydedilmesine, işlenmesine, ifşa edilmesine ve söz konusu verilere erişilmesine neden olan güvenlik ihlalinin*" ifade eder. Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü m. 4'e göre veri ihlali "*iletile, saklanan veya işlenen kişisel verilerin kazara veya yasa dışı yollarla imha edilmesine, kaybolmasına, değiştirilmesine, yetkisiz şekilde açıklanmasına veya bunlara erişime yol açan bir güvenlik ihlalidir*". Her iki tanıma göre kişisel veri ihlali esasında bir güvenlik ihlali ile ortaya çıkar; ki bu güvenlik ihlali kişisel verilerin usulsüz olarak tahrip edilmesine, aktarılmasına, yok olmasına, değiştirilmesine, depo edilmesine, işlenmesine ya da ifşa edilmesine sebep olur.

B. Kişisel Sağlık Verilerinin Hukuka Aykırı Biçimde İşlenmesi

1. Genel Olarak

KVKK m. 3/1/e'de kişisel verilerin işleme yöntemlerinden bazıları sayılmıştır. Kişisel verileri elde etmek, kaydetmek, depolamak, muhafaza etmek, değiştirmek, yeniden düzenlemek, açıklamak, aktarmak, devralmak, elde edilebilir hâle getirmek, sınıflandırmak ya da kullanılmasını engellemek gibi kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem kişisel verilerin işleme biçimleridir. Hükmün lafzından kanun koyucunun kişisel verilerin işleme yöntemlerinden bazılarını örnek vermek suretiyle belirttiği anlaşılmaktadır. Haddizatında kişisel verilerin korunmasının önemi dikkate alındığında, kişisel verilerin işleme biçimlerini sınırlı şekilde saymak isabetli olmaz. Nitekim teknik sahadaki hızlı ilerlemeler kanun koyucunun öngöremeyeceği yeni işleme biçimlerinin vücut bulmasına sebep olabilir. Böylece kişisel verilerin işlenmesi kavramının tanımlanmasında kanun koyucunun takındığı tavrın yerinde olduğu ortaya çıkmaktadır. Fakat kanun koyucu bir yandan kişisel verilerin işlenmesi tanımına böyle kuşatıcı bir mana yüklerken öte yandan KVKK m. 7'de yer alan kişisel verilerin silinmesi, yok edilmesi ya da anonim hâle getirilmesini doğrudan doğruya işleme yöntemleri

arasında saymamıştır. Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre kanunun tanımlar bölümünde sayılan işleme yöntemleri arasında yer almamasına rağmen kişisel verileri anonim hâle getirmek, silmek ya da yok etmek, yani kısaca kişisel verileri imha etmek de kişisel verilerin işleme türlerindedir³⁸. Kanundaki tanımda (KVKK m. 3/1/e) yer alan “gibi kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilen her türlü işlem” ifadesi karşısında kişisel verilerin imhasının da kişisel veriler üzerinde gerçekleştirilen bir işlem olduğu söylenebilir.

KVKK’ya göre kişisel verilerin işlenmesinde birtakım ilkelere riayet edilmesi gerekir. Buna göre kişisel verileri işlerken dürüstlük kurallarına uygun hareket edilmeli, işlenen veriler doğru ve gerekiyorsa güncel olmalı, işleme faaliyeti meşru ve açık amaçlara hizmet etmeli, işleme faaliyeti bu amacın dışına çıkmaksızın sınırlı ve ölçülü olmalı, veriler mevzuatta öngörülen ya da işleme amacıyla bağdaşan süre kadar korunmalıdır (KVKK m. 4)³⁹. Bu ilkelere bağlı olarak gerçekleşen işleme faaliyeti hukuka uygun olur.

2. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi

a. Kural: Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenememesi

KVKK m. 6/3’e göre ilke olarak kişisel sağlık verilerinin işlenmesi yasaktır⁴⁰. Fakat bu durum kişisel sağlık verilerinin hiçbir zaman işlenemeyeceği anlamına gelmez. Nitekim kanunda kişisel sağlık verilerinin işlenmesine cevaz verilen bazı ayrık hâller öngörülmüştür.

b. Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri

Kişisel sağlık verilerini işlemek ilke olarak hukuka aykırıdır. Fakat KVKK’da birtakım hukuka uygunluk sebepleri öngörülmüştür. Bunlardan genel hukuka uygunluk sebepleri 5. maddede, hassas verilerin işlenmesinde hukuka uygunluk sebepleri 6. maddede düzenlenmektedir. Ayrıca bu hükümler yanında KVKK m. 4’te yer alan genel ilkelere riayet edilmesi gerekir. Bahsi geçen bu hükümler bilhassa TMK m. 24/II ve TBK m. 63-64 karşısında özel hüküm niteliği taşıdığı için hukuka uygunluk sebeplerini KVKK m. 4-5 ve 6 çerçevesinde

³⁸ Erarslan-Türkmen (n 4) 91.

³⁹ Bu hususta ayrıntılı bilgi için bkz. Öztürk, Altınok Çalışkan ve Seyhan (n 28) 66 vd.; Buket Günay, *Kişiliğin Korunması Kapsamında Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Kullanılması Nedeniyle Hukuki Sorumluluk* (Seçkin 2023) 86 vd.; Küzeci (n 1) 205 vd.

⁴⁰ Avrupa Birliği Genel Veri Koruma Tüzüğü m. 9 benzer yönde bir düzenleme içermektedir. Buna göre “ırk veya etnik köken, siyasi görüşler, dini veya felsefi inançlar ya da sendika üyeliğinin ifşa edildiği kişisel verilerin işlenmesi ve bir gerçek kişinin kimlik teşhisinin yapılması amacıyla genetik veriler ile biyometrik verilerin, sağlık ile ilgili verilerin veya bir gerçek kişinin cinsel yaşamı veya cinsel eğilimine ilişkin verilerin işlenmesi yasaktır”.

değerlendirmek gerekir⁴¹. Doktrinde ileri sürülen bir görüşe göre hassas verilerin işlenmesi bakımından KVKK m. 6’da ifadesini bulan hukuka uygunluk sebeplerinden birisinin bulunması yeterli değildir. Ayrıca KVKK m. 5’te yer alan hukuka uygunluk sebeplerinden birisi de mevcut olmalıdır⁴². Kanaatimizce özel nitelikteki kişisel verilerin işlenmesinde hukuka uygunluk sebeplerini KVKK m. 6 çerçevesinde değerlendirmek icap eder⁴³. KVKK m. 6’da yer alan hukuka uygunluk sebepleri düzenlenirken kanun koyucu KVKK m. 5’teki hukuka uygunluk sebeplerinin bazılarını tekrar etme yolunu tercih etmiştir. Diğer bir ifadeyle hassas nitelikli olup olmadığına bakılmaksızın kişisel verilerin tamamı için ortak hukuka uygunluk sebepleri öngörülmüştür. Kanun koyucu genel hukuka uygunluk sebeplerinden (KVKK m. 5) arzu ettiklerini hassas verilerin işlenmesinde hukuka uygunluk sebepleri arasına dahil ederek kanaatimizce hassas veriler açısından genel hukuka uygunluk sebeplerinin aranmaması gerektiğini açıklığa kavuşturmuştur. Öte yandan hassas verilerin bir türü olan biyometrik verilerin işlenmesi hususunda Kişisel Verileri Koruma Kurumu, KVKK m. 4 ve 6’nın birlikte uygulanacağını, bunun dışında m. 5’te düzenlenen hukuka uygunluk sebeplerinin aranmayacağını belirtmektedir⁴⁴.

aa. Hassas Verilerin İşlenmesinde Hukuka Uygunluk Sebepleri

Hassas verilerin (özel nitelikteki kişisel veriler) işlenmesi hususunda 7499 sayılı kanunla⁴⁵ yapılan değişiklikler sonucunda hassas verilerin işlenebileceği haller yeniden düzenlenmiştir. Buna göre veri sahibinin hassas verilerinin işlenmesi hususunda “*açıkça rıza göstermesi, kanunlarda açıkça bu verilerin işlenebileceğinin belirtilmesi, fiili imkânsızlık sebebiyle kişisel verilerinin işlenmesine rıza gösteremeyecek durumda olunması veya rızası hukuken geçerli olmayan bir kimsenin, kendisinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması için zorunlu olması, ilgili kişinin alenileştirdiği kişisel verilere ilişkin ve alenileştirme iradesine uygun olması, bir hakkın tesisi, kullanılması veya korunması için zorunlu olması, sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler veya yetkili kurum ve kuruluşlarca, kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım*

⁴¹ Ekmekçi ve diğerleri (n 1) 141.

⁴² Nafiye Yücedağ, ‘Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu’nun Uygulama Alanı ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri’ (2017) 75 İstanbul Hukuk Mecmuası 765, 771 vd.; Ekmekçi ve diğerleri (n 1) 142.

⁴³ Öztürk, Altınok Çalışkan ve Seyhan (n 28) 100–101; Ezgi Hakalmaz, *Hekimlik Sözleşmesi Bağlamında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Korunması* (1. Bası, On İki Levha 2021) 134.

⁴⁴ ‘Biyometrik Verilerin İşlenmesinde Dikkat Edilmesi Gereken Hususlara İlişkin Rehber’ 9 <<https://www.kvkk.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/bd06f5f4-e8cc-487e-abe1-d32dc18e2d7e.pdf>>.

⁴⁵ RG., 02.03.2024, 32487.

hizmetlerinin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla gerekli olması, istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için zorunlu olması, siyasi, felsefi, dini veya sendikal amaçlarla kurulan vakıf, dernek ve diğer kâr amacı gütmeyen kuruluş ya da oluşumların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması” halinde hassas veriler işlenebilir.

aaa. İlgili Kişinin Rızası

Kişisel sağlık verilerinin işlenebilmesi için veri sahibinin buna açıkça rıza göstermesi gerekir. KVKK m.3'te açık rıza “*belirli bir konuya ilişkin, bilgilendirilmeye dayanan ve özgür iradeyle açıklanan rıza*” şeklinde tanımlanmıştır. Tanımdan yola çıkarak açık rızanın belirli bir konuya dair olması, bilgilendirmeye dayanması ve kişinin özgür iradesine bağlı olarak açıklanması gerekmektedir.

Açık bir rızanın varlığı için veri sahibinin bilgilendirilmiş olması gerekir. Veri sahibi, açık ve anlaşılır bir şekilde işlemenin sınırları içindeki bütün konular hakkında bilgilendirilmelidir. İşlenecek verilerin niteliği, bilgilendirmenin seviyesinin belirlenmesinde belirleyici rol oynar⁴⁶. Bilgilendirmenin konusu Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Mahremiyetinin Sağlanması Hakkında Yönetmelikte belirtilmiştir. Buna göre veri sorumlusunun ve varsa temsilcisinin kimliği, kişisel verilerin işleme amacı, işlenen kişisel verilerin aktarılacağı kişiler ve aktarımın amacı, kişisel verilerin hangi yöntemle ve hangi hukuki sebebe dayanarak toplanacağı, 10 uncu maddede sayılan diğer haklar bilgilendirmenin kapsamındadır.

Veri sahibi, rızayı özgür iradesiyle açıklamalıdır. Bu bağlamda kişinin iradesini sakatlayan olgular rızanın özgür iradeyle verilmediği anlamına gelir⁴⁷. Veri sahibinin vereceği rıza açık ve tereddütten uzak olmalıdır. Bu bağlamda kişinin hareketsiz kalmasından, zımnen rıza gösterdiği anlamı çıkarılamaz⁴⁸.

⁴⁶ Ömür (n 23) 141.

⁴⁷ Erarslan-Türkmen (n 4) 119.

⁴⁸ Ömür (n 23) 142.

bbb. Kişisel Sağlık Verilerinin Rıza Olmaksızın İşlenebileceği Durumlar

KVKK m. 6'da değişiklik yapılmadan önce sağlık ve cinsel yaşama ilişkin kişisel verilerin işlenebilmesi hususunda ayrı bir düzenleme bulunmaktaydı. Buna göre sağlık ve cinsel hayata ilişkin verileri veri sahibinin rızası olmaksızın hukuka uygun bir şekilde işleyebilmek için işleme faaliyetinin kamu sağlığını korumak, teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerini yürütmek, korucuyu hekimlik faaliyetlerini gerçekleştirmek, sağlık hizmetleri ile finansmanını planlamak ve yönetmek amaçlarıyla bağdaşması gerekmekteydi. Ayrıca bu amaçlar çerçevesinde yalnızca sır saklama yükümlülüğü altında bulunan kişiler ile yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından kişisel sağlık verileri işlenebilmekteydi. Değişiklik sonrasında sağlık ve cinsel hayata ilişkin kişisel verilerin işlenebileceği bu müstesna hâl, varlığını KVKK m. 6/3/e'de muhafaza etmiştir. Fakat bunun yanında sağlık verilerinin işlenebilme olanağını arttıran yeni istisnalar da kanuna eklenmiştir. Aşağıda istisnai haller ele alınmıştır. Tekrara düşmemek adına burada yalnızca KVKK m. 6/3/b-c-ç-d-f ve g bentlerinin yeni istisnalar olarak kabul edildiğini ifade etmekteyiz.

KVKK m. 6/3/e'ye göre verinin hukuki düzenlemeler çerçevesinde sır saklama yükümlülüğü olan kişilerce işlenmesi gerekir. Veriler kamu sağlığının korunması, koruyucu hekimlik, tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesi, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amaçlarıyla işlenmelidir. Son olarak verilerin işlenmesinde Kişisel Verileri Koruma Kurumu'nun takdir ettiği önlemler almak gerekir⁴⁹.

Kişisel sağlık verilerinin kamu sağlığının korunması adına işlenmesi halinde hukuka aykırılık ortadan kalkar. Kamu sağlığı "*çevrenin temizliği, enfeksiyonların kontrolü, kişisel temizlik kuralları hakkında bireyin eğitimi, hastalığın erken teşhisi ve önleyici tedavisi için tıbbi hizmetler ve bakım hizmetlerinin organizasyonu ile toplumdaki her bireyin sağlığının korunmasına yeterli bir hayat standardını temin edecek sosyal mekanizmanın geliştirilmesi için gösterilecek organize bir toplum gayreti aracılığıyla hastalığın önlenmesi, hayat süresinin uzatılması ve fiziksel sağlık ve verimliliğin geliştirilmesi bilimi ve sanatı*" şeklinde tanımlanmaktadır⁵⁰. Salgın hastalıkların engellenmesi, besinlerin, suyun, çevrenin korunması, kamunun sağlık durumunu takip etmek, tıbbi tedavilerin kalitesi sağlamak amacıyla kişisel sağlık verilerinin işlenmesinde kamu sağlığını koruma amacı ön plandadır⁵¹. Örneğin bulaşıcı

⁴⁹ Erarşlan-Türkmen (n 4) 154.

⁵⁰ Tanım için bkz. Bayındır (n 37) 61–62.

⁵¹ Bayındır (n 37) 61; Erarşlan-Türkmen (n 4) 175–176; Akkurt (n 25) 151.

hastalığa sahip bir kişiye ait sağlık verilerinin işlenmesi kamu sağlığının korunması kapsamında değerlendirilebilir. Nitekim hasta ile temas halinde olan kişilerin sağlık ve vücut bütünlüğünü korumak için bu verilerin işlenmesi gerekebilir. Keza söz konusu bulaşıcı hastalık Umumi Hıfzıssıhha Kanunu⁵² kapsamında bildirilmesi gereken bir hastalıksa, kişisel sağlık verilerinin kamu sağlığının korunması kapsamında işlenmesi mümkündür⁵³.

Koruyucu hekimlik, kişisel sağlık verilerinin rıza aranmaksızın işlenebileceği hâllerden biridir. Bir hastalığın ilerlemesini engellemek için alınan bütün önlemler koruyucu hekimlik kapsamındadır. Koruyucu hekimlik üçlü bir ayırım yapılarak ele alınmaktadır. Birincil koruma, hastalığın ortaya çıkmasını önlemek için alınan önlemleri ifade eder. Bu bağlamda birincil koruma bireyin çevresine, kullandığı su kaynaklarına ve havaya ilişkin önlemler olup bireyin kendisini korumayı amaçlar. İkincil koruma hastalığın, hastalıktan etkilenmemiş kişilere yayılmasını önlemek amacıyla yapılması gereken terapiler, etkili tedavi için hastalığın erken aşamada teşhisi, ileri seviyedeki hastalıkların sonuçlarının terapi ve rehabilitasyon yolları ile geciktirilmesi ve önlenmesini kapsar. Son olarak üçüncül koruma hastalığa bağlı olarak ortaya çıkabilecek kalıcı bozuklukların ortadan kaldırılması ya da en azından azaltılması için gerekli rehabilitasyon faaliyetleridir⁵⁴. Örneğin Kızılay’da çalışan bir hekim, doğal afet bölgesinde ortaya çıkan çocuk felci hastalığını araştırırken, bölgede yaşayan insanların tıbbi geçmişlerini öğrenmek isterse ve elde ettiği bilgileri kayıt altına alırsa hukuka aykırılık söz konusu olmaz. Zira bu durum koruyucu hekimlik kapsamındadır⁵⁵.

Kişisel sağlık verileri, sağlık hizmetleri ile finansmanının planlanması ve yönetimi amacıyla ilgili kişinin rızası aranmaksızın işlenebilir. Sağlık hizmeti kişileri korumaya, hastalıkları tedavi etmeye yönelik faaliyetlerin bütünüdür. Hastalığın ortaya çıkmasından önceki, hastalığın sürdüğü ve hastalıktan sonraki dönemde yapılan işlemler sağlık hizmeti kapsamında değerlendirilebilir⁵⁶. 3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu m. 3’e göre “herkesin sağlık durumunun takip edilebilmesi ve sağlık hizmetlerinin daha etkin ve hızlı şekilde yürütülmesi maksadıyla, Sağlık Bakanlığı ve bağlı kuruluşlarınca gerekli kayıt ve bildirim sistemi kurulur. Bu sistem, e-Devlet uygulamalarına uygun olarak elektronik ortamda

⁵² RG. 24.04.1930, 1489.

⁵³ Yücedağ (n 42) 771–772, dn. 23; Fakat yazara göre kişisel sağlık verilerinin rıza olmaksızın işlenebileceği hâllerde Kanun’un 5. maddesinde sayılan hukuka uygunluk sebeplerinden birinin bulunması gerekir.

⁵⁴ Erarlan-Türkmen (n 4) 177; Bayındır (n 37) 63–64.

⁵⁵ Erarlan-Türkmen (n 4) 178.

⁵⁶ Bayındır (n 37) 65–66; Erarlan-Türkmen (n 4) 181.

da oluşturulabilir. Bu amaçla, Sağlık Bakanlığınca, bağlı kuruluşları da kapsayacak şekilde ülke çapında bilişim sistemi kurulabilir”.

Tıbbi teşhis, tedavi ve bakım hizmetlerinin yürütülmesinde, rıza olmaksızın kişisel sağlık verileri işlenebilir. Teşhis, bir hastalığa tanı konmasıdır⁵⁷. Teşhis, hastalığın geçmiş öyküsünün öğrenilmesini, hastanın muayenesini, gerekli tahlillerin yapılmasını kapsayan bir süreçtir⁵⁸. Tıbbi tedavi, hastanın sağlığına kavuşabilmesi için gerçekleştirilen tıbbi faaliyetlerdir⁵⁹. Tıbbi bakım hizmeti, sağlığın korunması, hastalığın önlenmesi, hastalığın tedavisinin bir hekim tarafından gerçekleştirilmesidir⁶⁰.

Bunun dışında 7499 sayılı kanunla kabul edilen ilgili kişinin rızası olmaksızın kişisel sağlık verilerinin işlenebileceği yeni istisnai hallere göz atılacak olursa fiili imkânsızlık sebebiyle rızasını açıklayabilecek durumda olmayan kişilerin kişisel sağlık verilerinin işlenebilmesinin önü açılmıştır. Böylece acil durumlarda hastaneye getirilen bilinci kapalı hastalara yapılan müdahalelere bağlı olarak ortaya çıkan kişisel verilerin işlenmesi meşru bir zemine kavuşmuştur. Fakat bu gibi durumlarda kişisel sağlık verilerinin işlenmesi, veri sahibinin hayatını ya da beden bütünlüğünü korumak için zorunlu olmalıdır. Keza geçerli bir rıza açıklayamayacak kişisel açısından da benzer bir anlayış geliştirilmiştir. Örneğin ayırt etme gücüne sahip olmayan birisinin hayatı veya beden bütünlüğünün korunabilmesi için sağlık verilerinin işlenmesi zaruri ise rıza aranmaksızın verilerin işlenmesi mümkündür.

Kişisel sağlık verileri, ilgili kişi tarafından alenileştirilmişse, esas itibarla ortada korunmaya değer bir menfaat de kalmamaktadır. Kişisel sağlık verilerinin işlenmesinde özel bir usulün benimsenmesinin sebebi de nitelikleri gereği bu bilgilerin üçüncü kişilerin eline geçmesini engellemektir. Kişisel sağlık verilerini aleni hâle getirerek korumanın kapsamından kendi rızasıyla çıkan kişiye daha fazla koruma sağlamanın gereği ve anlamı yoktur. Bu doğrultuda m. 6/3/ç ile veri sahibinin aleni hâle getirdiği verilerin işlenebilmesinin yolunu açmaktadır. Fakat kanun koyucu alenileşmiş bu verilerin işlenebilmesine bir sınır koymaktadır. Buna göre kişisel sağlık verileri veri sahibinin alenileştirme iradesine uygun olacak şekilde işlenebilir.

---

⁵⁷ Hakeri (n 22) 512.

⁵⁸ Ayan (n 31) 65; Demir (n 31) 121.

⁵⁹ Hakeri (n 22) 517; Erarlan-Türkmen (n 4) 179.

⁶⁰ Erarlan-Türkmen (n 4) 180.

Kanun koyucunun getirdiği diğerk bir istisna bir hakkın doğumu, kullanılması veya korunması için kişisel sağlık verilerinin işlenmesinin zorunlu olmasıdır. Bu durumda da ilgili kişinin rızası olmaksızın kişisel sağlık verileri işlenebilir. Mesela babalık davası sonucunda çocuk ile baba arasında soybağının kurulabilmesi için açılan bir davada yapılacak DNA testleri çerçevesinde kişisel sağlık verilerinin işlenmesi bu kapsamda nitelendirilebilir. Bunun dışında hekim hastadan muayene ücretini tahsil etmek için mahkemeye başvurduğu takdirde, alacağın ispatı için mahkemede koyduğu teşhisi, uyguladığı tedaviyi ve yaptığı ameliyatları açıklaması gerekebilir⁶¹.

Kişisel sağlık verilerinin veri sahibinin rızası olmasa da işlenebileceği hallerden birisi de istihdam, iş sağlığı ve güvenliği, sosyal güvenlik, sosyal hizmetler ve sosyal yardım alanlarındaki hukuki yükümlülüklerin yerine getirilmesi için kişisel verilerin işlenmesinin zaruri olmasıdır. Esasında değişiklikten önce, böyle bir sebeple kişisel sağlık verilerinin işlenmesi mümkün değildi. Bu durum iş hukuku öğretisini meşgul etmekteydi. Zira KVKK'nın belirlediği istisnai haller, işçiye ait kişisel sağlık verilerinin işveren tarafından işlendiği durumları kapsamına almamaktaydı. Öğreti bu sorunun ortadan kaldırılabilmesi için çeşitli çözümler ileri sürmekteydi⁶². Artık yeni düzenlemeyle birlikte m. 6/3/f'ye dayanarak kişisel sağlık verileri, zorunlu olduğu ölçüde işlenebilir.

Son olarak politik, felsefi, dini veya sendikal amaçlar doğrultusunda kurulmuş vakıf, dernek ve diğerk kâr elde etmek amacı gütmeyen kuruluşların, tâbi oldukları mevzuata ve amaçlarına uygun olmak, faaliyet alanlarıyla sınırlı olmak ve üçüncü kişilere açıklanmamak kaydıyla; mevcut veya eski üyelerine ve mensuplarına veyahut bu kuruluş ve oluşumlarla düzenli olarak temasta olan kişilere yönelik olması halinde de veri sahibinin rızası olmaksızın kişisel sağlık verileri işlenebilir.

bb. Diğerk Kanunlarda Yer Alan Hukuka Uygunluk Sebepleri

Kişisel sağlık verileri ile kişilik hakkı arasındaki ilişkiye daha önce temas edilmiş, kişisel sağlık verilerinin kişilik hakkı çerçevesinde değerlendirilebileceği ortaya koyulmuştur. Dolayısıyla kişilik haklarını korumaya yönelik genel düzenlemeler (TMK m. 23 vd.) kişisel sağlık verileri için de geçerlidir⁶³. Şu hâlde kişilik haklarına yönelik saldırılarda hukuka

⁶¹ Büyükay (n 32) 390.

⁶² Gökhan Türe, *İş Sözleşmesinin Kurulması* (1. Bası, Lykeion 2021) 322; Ayrıca bkz. Elbir (n 24) 273 vd.

⁶³ Orak (n 27) 97.

uygunluk sebepleri, kişisel sağlık verilerinin ihlali hallerinde de hukuka uygunluk sebebi olarak nitelendirilmelidir.

TMK m. 24/II kişilik haklarına yönelik gerçekleşen saldırılarda hukuka uygunluk sebeplerini düzenlemektedir. Hükme göre hukuka uygunluk sebepleri zarar gören kişinin rızası, üstün nitelikte özel ya da kamusal yararının bulunması ve kanunun verdiği yetkinin kullanılmasıdır⁶⁴. Esas itibarla hükümde yer alan hukuka uygunluk sebeplerine KVKK m. 6/III'te yer verildiği görülmektedir.

Ezcümle ilgili kişinin açık rızasıyla kişisel verilerin işlenebileceği doğrudan doğruya ifade edilmişken fiili imkânsızlığa bağlı olarak rızasını açıklayamayacak durumda olan veya rızası geçerli olmayan kişilerin sağlık verilerinin, kendilerinin ya da bir başkasının hayatı veya beden bütünlüğünün korunması amacıyla işlenmesini üstün nitelikte özel yarar çerçevesinde değerlendirmek mümkündür. Keza kişisel sağlık verilerinin koruyucu hekimlik, kamu sağlığının korunması, sağlık hizmetlerinin planlanması, yönetimi ve finansmanı amacıyla işlenmesi halinde üstün nitelikteki kamusal yarardan söz edilebilir. Fakat kanaatimizce burada gözden kaçırılmaması gereken bir nokta vardır: TMK m. 24/II'de öngörülen hukuka uygunluk sebeplerinin somut hallerine KVKK m. 6/III'te rastlamak mümkündür. KVKK'da özel nitelikli kişisel verilerin işlenebilmesinin yolunu açan bu durumlar *numerus clausus* ilkesine tâbidir⁶⁵. Dolayısıyla TMK kapsamında kişilik haklarına yönelik saldırılarda hukuka uygunluk sebebi olarak nitelendirilen sebeplere dair bütün görünüm biçimlerini KVKK çerçevesinde hukuka uygunluk sebebi olarak değerlendirmek mümkün olmaz. Örneğin kişisel sağlık verileri işlenen kişinin üstün nitelikteki bütün özel yararı değil sadece KVKK m. 6/III/c hükmü ile belirtilen halin varlığı KVKK kapsamında hukuka uygunluk sebebi sayılabilir. TMK m. 24/II kapsamında değerlendirilebilecek hukuka uygunluk hallerini ise TMK çerçevesinde açılacak davalarda dikkate almak daha isabetli olur.

Kanuni bildirim yükümlülükleri hukuka uygunluk sebepleri arasında değerlendirilebilir⁶⁶. Hekim kanuni bildirim yükümlülüğü çerçevesinde elde ettiği kişisel sağlık verilerini açıklayabilir. Kişisel sağlık verilerinin açıklanabileceği ilk durum suçların ihbarıdır. TCK m. 280 ile sağlık mesleği mensubuna görevi sırasında suç emareleri ile karşılaşması halinde bunu ihbar etme yükümlülüğü getirilmiştir. Öte yandan hastayı ilgilendiren bir olayda

⁶⁴ M Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Kişiler Hukuku* (17. Bası, Filiz 2018) 219.

⁶⁵ Öztürk, Altınok Çalışkan ve Seyhan (n 28) 99.

⁶⁶ Büyükkay (n 32) 388; Demir (n 31) 167–168; Hakeri (n 22) 570.

hekimin bilirkişi dosyası hazırlaması halinde hastanın sırları açıklanabilir⁶⁷. Diğer bir istisnai durum ise Umumi Hıfzısıhha Kanunu'nda mevcuttur. Buna göre bazı bulaşıcı hastalıkların teşhisiyle birlikte hekimin bu hastalıkları bildirmesi sır saklama yükümlülüğünün ihlali anlamına gelmez⁶⁸.

c. İhlalin Gerçekleşmesi

Kişisel verileri yukarıda sayılan hukuka uygunluk sebeplerinden biri bulunmaksızın elde etmek, kaydetmek, depolamak, muhafaza etmek, değiştirmek, yeniden düzenlemek, açıklamak, aktarmak, devralmak, elde edilebilir hâle getirmek, sınıflandırmak, kullanılmasını engellemek işlemeyi hukuka aykırı hâle getirir.

Tıbbi sorumluluk hukuku bakımından tıbbi kayıtların tutulmasını ve sır saklama yükümlülüğünü kişisel verilerin işleme yöntemleri olarak kabul etmek mümkündür. Tıbbi kayıt ve belgelendirme yükümlülüğüne ilişkin olarak kişisel verilerin işlenmesinin hukuka uygun olması için tıbbi kayıtların tutulmasında benimsenen esaslara riayet edilmelidir. Buna göre tıbbi kayıtların tam ve doğru bir biçimde, imkânlar el verdiği ölçüde tıbbi faaliyetlerden hemen sonra tutulması, kayıtlardan tarihin ve kaydı tutan kişinin kimliğinin anlaşılması, kayıtların güvenli ve gizli bir biçimde hukuki düzenlemelerde öngörülen süreler boyunca korunması gerekir⁶⁹. Bu esaslara uyulmaksızın tutulan kayıtlar usulüne uygun olmayan kayıtlar olarak kabul edilmelidir⁷⁰. Usulüne uygun bir biçimde tutulmayan kayıtların ise hukuka uygunluk sebeplerinden faydalanamayacağı söylenebilir.

Kişisel sağlık verilerinin işleme hâllerinden biri olan verilerin açıklanması ile sır saklama yükümlülüğü arasında daha evvel de belirtildiği gibi yakın bir ilişki mevcuttur. Nitekim sır saklama yükümlülüğünün ihlali kişisel sağlık verilerinin açıklanması anlamına gelir. Bununla birlikte kimi zaman sırların açıklanması hukuka aykırı sayılmaz. Özellikle kanuni bildirim yükümlülükleri ve haklı sebepleri bu çerçevede anmak gerekir.

⁶⁷ Büyükay (n 32) 388; Ceza Muhakemesi Kanunu m. 70'e göre "Tanıklıktan çekinmeyi gerektirecek sebepler bilirkişiler hakkında da geçerlidir. Bilirkişi, geçerli diğer sebeplerle de görüş bildirmekten çekinebilir." Tanıklıktan çekinmeye ilişkin CMK m. 46'ya göre "(1) Meslekleri ve sürekli uğraşları sebebiyle tanıklıktan çekinebilecekler ile çekinme konu ve koşulları şunlardır: ... b) Hekimler, diş hekimleri, eczacılar, ebeler ve bunların yardımcıları ve diğer bütün tıp meslek veya sanatları mensuplarının, bu sıfatları dolayısıyla hastaları ve bunların yakınları hakkında öğrendikleri bilgiler." İlgili kişi sırların açıklanmasına rıza gösterdiği takdirde artık sır saklama yükümlülüğü söz konusu olmaz. Bu konuda bkz. Demir (n 31) 167.

⁶⁸ Demir (n 31) 167-168; Büyükay (n 32) 389.

⁶⁹ Demir (n 31) 169; Taşatan (n 37) 55 vd.; Somer (n 35) 541-542; '... ameliyat sırasında tutulması gereken kayıtların tutulmaması ... sabit olduğundan olayda davalı hastane ve doktorların kusurlu olduklarının kabulü zorunludur.' Yargıtay 13 HD, 2004/12088 E, 2005/1728 K, 07.02.2005 T.

⁷⁰ Demir (n 31) 169.

III. KİŞİSEL SAĞLIK VERİLERİNİN İHLALİNDEN DOĞAN SORUMLULUK

A. Genel Olarak

Kişisel sağlık verilerinin ihlali halinde farklı hukuk disiplinleri farklı sorumluluklar öngörmektedir.

KVKK'da veri sorumlusuna idari para cezası verilecek haller belirtilmektedir. Buna göre kişisel verilerin işlenmesi sırasında veri sorumlusu ya da onun yetki verdiği kişi, veri sorumlusunun ve temsilcisinin kimlik bilgileri, kişisel verilerin niçin işleneceği, kişisel verilerin kimlere aktarılabilceği ve bunun sebebi, kişisel verileri toplamak için hangi metotların tercih edildiği ve bunun hukuki sebepleri, 11. maddede belirtilen hakları hakkında ilgili kişiyi aydınlatmalıdır. Aydınlatma yükümlülüğü dışında veri sorumlusuna verilerin güvenliğine ilişkin birtakım yükümlülükler yüklenmektedir. Veri sorumlusunun yükümlülükleri, kişisel verilerin hukuka aykırı bir surette işlenmesine, bu verilere hukuka aykırı bir şekilde erişilmesine mâni olmakla, kişisel verilerin korunmasını sağlamak için her türlü teknik ve idari tedbiri almakla yükümlüdür. Bunun dışında Kişisel Verileri Koruma Kurumu'na yapılan şikayetler üzerine kurum tarafından verilen kararlara riayet etmeyen ve Veri Sorumluları Siciline kayıt ve bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden kişiler hakkında idari para cezası uygulanır.

Kişisel sağlık verilerin ihlali halinde ortaya çıkan diğer bir sorumluluk cezaî sorumluluktur. Nitekim TCK m. 135-140 arasında kişisel verilerin ihlaline ilişkin suçlar düzenlenmektedir.

Kamu görevlisi olarak çalışan bir hekimin hukuka aykırı bir biçimde verdiği zararlardan idare, idare kusur⁷¹ veya kusursuz⁷² sorumluluk ilkesi bağlamında sorumlu tutulabilir. Kişisel sağlık verilerinin kamu görevlisi olarak çalışan sağlık personelleri tarafından ihlal edilmesi halinde hizmet kusurundan söz edilebiliyorsa idarenin kusur sorumluluğu, kusur sorumluluğunun şartları oluşmamışsa kusursuz sorumluluk gündeme gelir⁷³. Zira kamu hastanesi ile hasta arasında özel hukuka dayanan bir sözleşme ilişkisi bulunmaz; hastanın kamu hastanesine başvurmasıyla idare hukukuna dayanan bir ilişki ortaya çıkar. Bu ilişkide hastanın menfaatleri genel olarak tıbbi teşhis, tedavi ve müdahalede yoğunlaşır. Dolayısıyla idarenin tıbbi hizmet kusuru deyiminden ilk bakışta tıbbi teşhis, tedavi ve müdahaleye ilişkin sağlık hizmetlerinin hiç işlememesi ya da geç veya kötü işlemesi akla gelebilir. Fakat bu ilişkide

⁷¹ Ayşe Aslıhan Şahin, *Türk İdare Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması* (Yetkin 2023) 78 vd.

⁷² Demir (n 31) 216; Şahin (n 71) 98.

⁷³ Şahin (n 71) 98.

hastanın yegâne menfaati tıbbi teşhis, tedavi ve müdahaleden ibaret değildir. Bunun yanında hastanın kişilik haklarının korunması ve ele alınan konu itibarıyla kişisel sağlık verilerinin ihlal edilmemesi de bu ilişkide korunmaya değer menfaatlerdendir. Bu sebeple kamu hastanelerinde kişisel sağlık verilerinin hukuka aykırı bir biçimde işlenmesi sonucunda hasta bir zarara uğramışsa hastanenin idari sorumluluğu söz konusu olmalıdır⁷⁴.

Kişisel sağlık verileri ihlaliyle ortaya çıkan diğer bir sorumluluk türü hukuki sorumluluktur. Bu konu aşağıda detaylı olarak ele alınacaktır.

B. Hukuki Sorumluluk

Kişisel sağlık verilerinin ihlali halinde ortaya çıkan sorumluluk türlerinden birisi hukuki sorumluluktur. Bu sorumluluk türünden özel hukuk bağlamında sorumluluk anlaşılır. Hukuki sorumlulukta tazminat yükümü gündeme gelir⁷⁵. Sorumluluk sözleşme öncesi görüşmelerden, sözleşmeden, vekâletsiz iş görme ilişkisinden ya da haksız fiilden kaynaklanabilir.

1. Sözleşme Öncesi Görüşmelerden Kaynaklanan Sorumluluk

Sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluk, temelini dürüstlük kuralında (TMK m. 2) bulur. Sözleşme görüşmelerine başlayan taraflar birbirleri ile yakınlaşır, birbirleri ile temas kurarlar; aralarında bir güven ilişkisi meydana gelir. Bu güven ilişkisi sebebiyle tarafların sözleşme konusu ile ilgili birbirlerini aydınlatması, dürüstlük kuralına uygun hareket etmesi ve birbirlerinin şahıs ve malvarlığı değerlerine zarar vermemesi gerekir⁷⁶. Kurulan güven ilişkisine aykırı davranmak suretiyle diğer tarafa zarar veren kişi, verdiği zararlardan sorumlu olur. Fakat bu sorumluluğun hukuki niteliği hakkında öğretilerde görüş birliği bulunmamaktadır. Bu sorumluluğu haksız fiil ve sözleşmeden doğan sorumluluğa hasredenler olduğu gibi kendine özgü bir sorumluluk olduğunu ileri süren bir görüş de bulunmaktadır⁷⁷. Kanımızca bu görüşlerden sözleşmeden doğan sorumluluk görüşüne üstünlük tanımak gerekir. Nitekim taraflar sözleşme görüşmelerine girmeleriyle, gündelik hayatta sıradan iki kişiye nazaran birbirlerine daha çok yakınlaşırlar ve birbirlerine zarar verme olanakları artar. Tarafların bu

⁷⁴ Kişisel sağlık verilerinin eksik ya da hatalı bir şekilde kayıt altına alınması, muhafaza edilmemesi, açıklanması veya üçüncü kişilerle paylaşılması halinde idari sorumluluğun doğacağına ilişkin bkz. Altundış (n 36) 343 vd.

⁷⁵ Demir (n 31) 212.

⁷⁶ Fikret Eren, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (11. Bası, Legem 2023) para 3528; M Kemal Oğuzman ve Turgut Öz, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 1 (16. Bası, Vedat 2018) 77–78.

⁷⁷ Eren (n 76) para 3531 vd.; Ahmet M Kılıçoğlu, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (25. Bası, Turhan 2021) para 669 vd.; Canan İmançlı, *Kişisel Sağlık Verilerinin Korun(a)Mamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu* (1. Bası, On İki Levha 2020) 229 vd.; Taştan (n 1) 80 vd.

ilişkiyi tesis etmesiyle birlikte dürüstlük kurallarına göre uymaları gereken birtakım davranış kuralları söz konusu olur. Bu ilişkiyi kendi kusurlu davranışıyla ihlal eden kişiyi haksız fiil hükümleriyle sorumlu tutmak yerine sözleşmenin ihlaline ilişkin hükümlere tâbi kılmak daha yerindedir⁷⁸. Sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluğun, sözleşmeden doğan sorumluluk hükümlerine tâbi olması zarar gören açısından elverişli sonuçlar doğurur. İlk olarak tazminat talebine ilişkin genel zamanaşımı süresi on yıldır (TBK m. 146). İkinci olarak zarar gören, genel haksız fiil sorumluluğundan farklı olarak karşı tarafın kusurlu olduğunu ispat etmek zorunda değildir; bilakis zarar veren TBK m. 112’de yer alan kusur karinesi sebebiyle tazminat yükümünden kurtulmak için kusurlu olmadığını ispat etmelidir⁷⁹.

Sözleşme müzakeresi esnasında taraflardan birinin kusurlu olarak yanlış bilgi vermesi, bir kimsenin yapmak istemediği bir sözleşme hakkında aldatıcı ve iyiniyete dayanmayan hareketlerle diğer bir kişide sözleşme yapma ümidi uyandırması ve koruma yükümlülüklerinin ihlal edilmesinden doğan zararların giderilmesi öğreti ve uygulama tarafından kabul edilen sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluk hâlleridir⁸⁰. Bu hâllerden özellikle koruma yükümlülüklerinin ihlal edilmesinden doğan sorumluluk halinin üzerinde durmak gerekir. Zira koruma yükümlülükleri, müzakereye girişen tarafların sözleşme dışındaki menfaatlerini, bilhassa şahıs ve malvarlığı değerlerinin korunmasını amaçlar⁸¹. Hastanın sağlığına ilişkin kişisel veriler de bu kapsamda değerlendirilmelidir. Zira kişisel sağlık verileri çoğu zaman kişilik haklarından bağımsız olarak ele alınamaz⁸².

Hastanın, hekim/hastane ile sözleşme ilişkisi kurabilmesi için şikayetçi olduğu hususlar, hastalık ya da rahatsızlıkları hakkında açıklamalarda bulunması beklenir. Hekim ancak bu bilgilere vâkıf olduğu takdirde hastanın isteklerini yerine getirebilir. Fakat hasta ile hekim/hastanenin sözleşme müzakerelerine girişmesi her zaman sözleşmenin kurulacağı anlamına gelmez. Herhangi bir sebeple sözleşme kurulmazsa dahi hastaya ait kişisel sağlık verilerinin korunması, gerekiyorsa imha edilmesi ve üçüncü kişilere aktarılmaması gerekir. Mesela trafik kazası sonucunda yaralanan bir kimsenin tedavi veya gerekli kontrollerin yapılması maksadıyla hekime/özel hastaneye başvurduğu, fakat aralarında sözleşmenin henüz kurulmadığı hallerde, hekimin/özel hastanenin hastaya dair kişisel sağlık verilerini bir avukata

⁷⁸ Oğuzman ve Öz (n 76) 480.

⁷⁹ Eren (n 76) para 3534; Oğuzman ve Öz (n 76) 480.

⁸⁰ Eren (n 76) para 3539 vd.; Taştan (n 1) 83.

⁸¹ Eren (n 76) para 3549.

⁸² Yılmaz (n 3) 37.

vermesi sözleşme öncesi görüşmelerden doğan hukuki sorumluluğa sebep olabilir⁸³. Böyle bir durumda esasında TMK m. 25 hükmüyle kişilik hakları ihlal edilen kişiye maddi ve manevi zararlarını talep etme imkânı tanınmıştır. Fakat TMK m. 25 hükmüne istinaden maddi ve manevi tazminat talebi haksız fiil sorumluluğuna dayanır⁸⁴. Oysa sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluk esas alınarak hareket edilirse, sözleşme sorumluluğuna ilişkin hükümler uygulama alanı bulur; ki bu hastanın hukuken daha iyi korunması anlamına gelir.

Sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluğa sözleşme sorumluluğuna ilişkin hükümler uygulanmakla birlikte iki sorumluluk tipinin ayrıldığı önemli bir nokta bulunur. Sözleşmenin ihlaline dayanan sorumlulukta tazmini istenen zarar, müspet zarardır. Sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumlulukta ise yalnız menfi zararın giderilmesi istenebilir. Şu hâlde kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişi sözleşme müzakereleri hiç yapılmamış olsaydı uğramamış olacağı zararların tazminini talep edebilir⁸⁵. Öte yandan koruma yükümlülüklerinin ihlali sonucunda vücut bütünlüğü ya da mülkiyet hakkının ihlali söz konusu olabilir. İşte bu tarz zararların, hatta manevi zararların da sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluk çerçevesinde tazmin edilebileceği kabul edilmektedir⁸⁶. Kişisel sağlık verilerinin ihlaline bağlı olarak ortaya çıkabilecek zarar, ihlale bağlı olarak sözleşme görüşmelerinin akamete uğraması sonucu ortaya çıkabilir. Örneğin hasta, alanında şöhret sahibi bir hekime tedavi olmak maksadıyla başka bir şehre gittiğinde ulaşım ve konaklama masraflarına katlanmak zorunda kalabilir. Hekim, kişisel sağlık verilerini muhafaza etmediği ya da üçüncü kişilere aktardığı için hasta sözleşme yapmaktan vazgeçerse yapılan masraflar, sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluk çerçevesinde talep edilebilmelidir. Keza sözleşme görüşmeleri sırasında hekimin tuttuğu veriler, hekime isnat edilebilen bir sebeple üçüncü kişilerin eline geçmiş, üçüncü kişiler tarafından bu veriler kullanılarak ilgili kişi manipüle edilerek maddi menfaat sağlanmış olabilir. Bu durumda kişisel verilerin ihlali sebebiyle hekimin sözleşme görüşmelerinden doğan sorumluluğu söz konusu olabilir.

---

⁸³ Kişisel verilerin ihlali sonucunda sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluğun ortaya çıkabileceği çeşitli haller için bkz. Taştan (n 1) 86 vd.

⁸⁴ Özdemir (n 8) 208 ve 218.

⁸⁵ Oğuzman ve Öz (n 76) 480; Demir (n 31) 223.

⁸⁶ Taştan (n 1) 84.

2. Sözleşmeden Doğan Sorumluluk

Kişisel sağlık verilerinin ihlalden kaynaklanan sorumluluk sözleşmesel bir ilişki neticesinde ortaya çıkabilir. Tıp hukuku bağlamında kişisel sağlık verilerinin işlenmesine imkân tanıyacak sözleşmeler ilk bakışta tıbbi teşhis, tedavi gibi edimler içeren sözleşmelerdir.

Kişisel sağlık verilerinin taraflar arasındaki sözleşmenin amacıyla bağdaşır şekilde tam ve doğru bir biçimde işlenmesi ve muhafaza edilmesi gerekir. Aksi takdirde sözleşmenin ihlali söz konusu olur⁸⁷. Kişisel sağlık verilerinin işlendiği çeşitli sözleşmelerde, verilerin işlenmesi hususu genelde sır saklama yükümlülüğü ile sıkı bir ilişki içinde bulunmaktadır⁸⁸. Öyle ki öğretideki yaygın anlayışa göre vekâlet sözleşmesi niteliği taşıyan tedavi sözleşmesinde hekim sır saklama yükümlülüğü altındadır. Keza hastaneye kabul sözleşmesinde bu sefer hastanenin sır saklama yükümlülüğü bulunmaktadır. Akdi sorumluluğun söz konusu olabilmesi için taraflar arasındaki sözleşmenin geçerli bir şekilde kurulmuş olması gerekir. Aksi takdirde haksız fiil sorumluluğu söz konusu olur. Sözleşmenin adı ve hukuki niteliği her ne olursa olsun kişisel sağlık verilerini işleme yetkisine sahip kişi bu verileri sözleşme hükümlerine aykırı ve yanlış şekilde ya da yetkisini aşmak suretiyle işlerse sözleşme ihlal edilmiş olur⁸⁹. Taraflar arasındaki sözleşmede kişisel verilerin hukuka uygun bir şekilde işlenmesi ve bilhassa bu verilerin ifşa edilmesini engelleyen en önemli mekanizma sır saklama yükümlülüğüdür. Kişisel sağlık verilerinin herhangi bir şekilde ifşa olması, esasında verilerin güvenli bir şekilde saklanmadığı, dolayısıyla sır saklama yükümlülüğünün ihlal edildiği anlamına gelir. Sözleşme ekseninde böyle bir durum sözleşmeden doğan bir yükümlülüğün ihlali sonucunda sözleşmeye aykırı davranışı meydana getirir.

Hekimlik sözleşmesi özelinde akdi sorumluluktan bahsedebilmek için hekim ve hasta arasında geçerli bir sözleşmenin kurulmuş olması gerekir⁹⁰. Sorumluluğun ortaya çıkabilmesi için hekimlik sözleşmesi ihlal edilmelidir. Hekimlik sözleşmesinin hekime yüklediği borçlar hastalığı teşhis edip tedavisini uygulama, hastayı aydınlatma, sadakat ve özen gösterme, tıbbi kayıt, arşivleme ve son olarak sır saklamadır⁹¹. Kişisel sağlık verilerinin ihlal edilmesi açısından hekimin borçlarından tıbbi kayıt, arşivleme ve sır saklama yükümlülüğü önem arz

⁸⁷ İmançlı (n 77) 209; Özdemir (n 8) 101.

⁸⁸ Hakalmaz (n 43) 162–163.

⁸⁹ İmançlı (n 77) 210.

⁹⁰ Ayan (n 31) 63; Demir (n 31) 223; Hakalmaz (n 43) 162.

⁹¹ Ayan (n 31) 64 vd.; Demir (n 31) 232–233; Hakalmaz (n 43) 162.

eder. Hekimin bütün bu süreçlerde hastaya ilişkin elde ettiği kişisel sağlık verilerini aleni hale getirmemesi gerekmektedir.

Hastaneye kabul sözleşmelerinde hasta ile özel hastane arasında bir sözleşme kurulur. Dolayısıyla tıbbi kayıt, arşivleme ve sır saklama yükümlülüğünün muhatabı da özel hastanedir. Bununla birlikte bu yükümlülüklerin ifası sırasında ve olası kişisel sağlık verilerinin ihlali halinde hastanede görevli sağlık çalışanlarının davranışları söz konusu olmaktadır. Bahsi geçen bu kişiler TBK m. 116 uyarınca hastaya karşı hastanenin yardımcı kişileri konumundadır⁹². Bu kişilerle hasta arasında bir sözleşme ilişkisi bulunmaz. Bu sebeple hastanede çalışan sağlık personeli hastanın kişisel sağlık verilerini ihlal edecek olursa, hasta bahis mevzuu sağlık çalışanlarına karşı sözleşme temelli talepte bulunamaz. Bu kişilerden olsa olsa haksız fiile dayanarak tazminat istenebilir⁹³. Buna karşılık hastanenin ifa yardımcısı sayılan bu kişilerin eylemlerinden dolayı hastane, taraflar arasındaki sözleşmeye bağlı olarak sorumlu tutulabilir.

Sözleşmeye dayanan sorumluluğun ortaya çıkması için sözleşmenin ihlal edilmesinin yanında kusur gerekir. Kusur, kısaca hukuk düzeninin hoş görmediği davranış biçimidir. Benzer şartlar altında bulunan kişilerin göstermesi gereken davranış tarzından sapan davranışlar kusurdur⁹⁴. Kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişi, sözleşme ilişkisi içinde bulunduğu tarafın kusurlu olduğunu ispat etmek zorunda değildir. Zira sözleşmesel sorumluluğa ilişkin hükümler borçlu aleyhine bir kusur karinesi öngörmektedir. Dolayısıyla borçlu kusursuz olduğunu ispat etmedikçe sorumluluktan kurtulamaz⁹⁵. Bu noktada üzerinde durulması gereken bir husus bulunmaktadır. Bilhassa kişisel verileri işleyen hekim, aynı zamanda veri sorumlusu sıfatını da haizse tazminat sorumluluğunda kusur şartının aranıp aranmayacağı noktasında öğretide görüş birliği bulunmamaktadır. Bu tartışmanın temelinde KVKK m. 11/1/ğ hükmü bulunmaktadır. Hükme göre kişisel veriler kanuna aykırı bir surette işlenecek olursa, zarara uğrayan veri sahibi veri sorumlusuna başvurarak zararının tazmin edilmesini isteyebilir. Hükümde veri sorumlusunun kusuruna ilişkin bir düzenleme mevcut değildir. Buna bağlı olarak öğretide bir görüş kanunun lafzını merkeze koyarak, veri sorumlusunun tazminat sorumluluğundan söz edebilmek için kusurun aranmaması gerektiğini, veri sorumlusu açısından kusursuz sorumluluk

⁹² İmançlı (n 77) 216; Bayındır (n 37) 94.

⁹³ İmançlı (n 77) 217.

⁹⁴ Eren (n 76) para 3316; Ayan (n 31) 100–101; Kenan Tunçomağ, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (6. Bası, Sermet 1976) 809–810.

⁹⁵ Ayan (n 31) 104; Tunçomağ (n 94) 815; Hakalmaz (n 43) 176; İmançlı (n 77) 225.

halinin geçerli olduğunu ileri sürmektedir⁹⁶. Buna karşılık diğer görüşe göre kanunda kusurdan söz edilmemiş olsa dahi veri sorumlusunun tazminat sorumluluğu kusursuz sorumluluk ilkesine tâbi kılınmış değildir⁹⁷. Kanunun sistematüğinden böyle bir sonuca ulaşılamamaktadır. KVKK hükümlerinin yeri geldikçe tazminat konusunda genel hükümlere yollama yaptığı da göz önünde tutulduğunda kusur sorumluluğu ilkesinin burada uygulama alanı bulacağı, dolayısıyla veri sorumlusu sıfatını taşıyan hekim ya da hastane açısından kusursuz sorumluluğun söz konusu olamayacağı söylenebilir.

Kişisel sağlık verilerinin ihlalinden dolayı akdi sorumluluktan söz edebilmek için veri sahibinin zarara uğraması gerekir. Sözleşmenin ihlali sebebiyle hukuken korunan değerlerde meydana gelen azalmalara zarar denir. Burada kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişinin uğradığı zararlar maddi ya da manevi zararlar olabilir⁹⁸.

3. Vekaletsiz İş Görmeden Doğan Sorumluluk

Hekim/özel hastane ile hasta arasındaki ilişki genellikle bir sözleşmeye dayanır. Fakat tıbbi müdahalenin gerçekleştirilmesinin zorunlu olduğu öyle durumlar vardır ki hekim hastanın yaşamını, sağlığını kurtarmak için aralarında akdi bir ilişki bulunmasa dahi tıbbi müdahalede bulunur. Bunun dışında ameliyat esnasında kimi zaman müdahalenin kapsamının ya da içeriğinin genişletilmesi gerekebilir. Bu durumda da hasta aydınlatılıp rızası alınamaz; fakat müdahale genişletilir. İşte böyle hallerde tarafların hak ve borçlarının tespiti vekaletsiz iş görme hükümlerine göre yapılır⁹⁹.

Bir kimsenin vekil sıfatına sahip olmadan başkasının işini görmesine vekaletsiz iş görme denir. Diğer bir anlatımda bir kimsenin yetkili ve yükümlü olmaksızın başkası ya da kendi menfaatine hareket ederek bir işi görmesi sebebiyle vekaletsiz iş görme ilişkisi ortaya çıkar¹⁰⁰. Vekaletsiz iş görme caiz olan vekaletsiz iş görme ve caiz olmayan vekaletsiz iş görme olmak üzere iki türdür. Caiz olan vekaletsiz iş görme iş sahibinin çıkarlarına uygun olarak görülen

⁹⁶ Bu yöndeki görüş için bkz. Mesut Çekin, '6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'un Big Data (Büyük Veri) ve İrade Serbestisi Açısından Değerlendirilmesi' (2016) 74 İstanbul Hukuk Mecmuası 629, 638; Mesut Serdar Çekin, *Avrupa Birliği Hukukuyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu* (1. Bası, On İki Levha 2018) 101-102.

⁹⁷ İmançlı (n 77) 247; Orak (n 27) 114; Hakalmaz (n 43) 173.

⁹⁸ Ayan (n 31) 109-110; Demir (n 31) 243; Bu konuda ayrıntılı bilgi için bkz. İmançlı (n 77) 254 vd.

⁹⁹ Ayan (n 31) 113.

¹⁰⁰ Aydın Zevkililer ve K Emre Gökyayla, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (18. Bası, Turhan 2018) 637; Ayan (n 31) 113; Demir (n 31) 248.

ve onun bir yasaklamasına tâbi olmayan iş görmedir¹⁰¹. İş gören, iş sahibinin çıkarına olduğunu düşünerek bir işi yapmış fakat esasında bunun iş sahibinin menfaatine aykırı olduğu yahut iş sahibinin bu yönde açık bir yasaklamasının olduğu ortaya çıkmışsa; başkasına ait olduğunu bildiği ya da bilmediği bir işi kendi menfaatine yapmışsa; iş sahibinin yetkili kılmadığı bir kişiden aldığı vekaletle dayanarak iş sahibinin bir işini görmüşse caiz olmayan vekaletsiz iş görme söz konusu olur¹⁰².

Hasta ile vekaletsiz iş görmeye dayanan bir ilişkiye giren hekim, tıbbi müdahale esnasında vâkıf olduğu hastaya ait sırları saklamakla yükümlüdür. Buna aykırı bir davranış sergilenmesi veya kişisel sağlık verilerinin başka bir suretle hukuka aykırı bir şekilde işlenmesi halinde sorumluluk, vekaletsiz iş görme hükümlerine dayandırılabilir.

Veri sorumlusunun hastalara ait kişisel sağlık verilerini sigorta ya da ilaç şirketlerine bir menfaat karşılığında temin etmesi halinde de kişisel sağlık verilerinin ihlali gündeme gelebilir¹⁰³.

Bunun dışında hastanın kişisel verilerinin ihlal edilmesi sonucu ihlali gerçekleştiren kişi, saldırı sayesinde bir kazanç elde etmişse kişisel verileri ihlal edilen kişi vekaletsiz iş görme hükümlerine dayanarak bu kazancı talep edebilir (TMK m. 25/III).

4. Haksız Fiilden Doğan Sorumluluk

Kişisel verileri ihlal eden kişi ile ihlalin mağduru arasında herhangi bir sözleşmesel ilişki mevcut değilse ve vekaletsiz iş görme hükümlerinin somut olayda uygulanma imkânı yoksa sorumluluk haksız fiil hükümlerine göre belirlenir¹⁰⁴. Bu tarzda bir sorumluluk hasta ile hekim arasında herhangi bir sözleşme ya da vekaletsiz iş görme ilişkisinin bulunmadığı hâllerde ortaya çıkabileceği gibi hasta ile hiçbir ilişkisi olmayan üçüncü bir kişinin, hastaya ait kişisel sağlık verisi niteliğindeki bilgilere erişip onları ihlal etmesi suretiyle de meydana gelebilir.

Haksız fiil sorumluluğundan söz edebilmek için hukuka aykırılık, kusur, zarar ve illiyet bağı unsurlarının varlığı gerekir.

Hukuka aykırılık unsuru kişisel sağlık verisi sahibinin şahıs ya da malvarlığı değerlerini koruyan hukuk kurallarının ihlal edilmesiyle ortaya çıkar. Hukuka uygunluk sebeplerinden her-

¹⁰¹ Zevkliler ve Gökyayla (n 100) 637; Haluk Tandoğan, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Cilt II (5. Bası, Vedat 2010) 676.

¹⁰² Tandoğan (n 101) 677; Zevkliler ve Gökyayla (n 100) 637.

¹⁰³ İmançlı (n 77) 234; Benzer yönde bkz. Bayındır (n 37) 120.

¹⁰⁴ Ayan (n 31) 116.

hangi birinin mevcut olmaması halinde başkalarına zarar vermeyi yasaklayan ya da zararlı sonucu önlemeyi emreden hukuk kurallarına aykırı hareket etmek hukuka aykırılık anlamına gelir¹⁰⁵. Şu hâlde kişilik hakları içinde değerlendirilebilen kişisel sağlık verilerinin ihlal edilmesi hukuka aykırı bir davranıştır.

Hukuka aykırı davranış sergileyen kişinin bu davranışında kusurlu olması gerekir¹⁰⁶. Kusura ilişkin yukarıda sözleşmeye aykırılık bahsinde yapılan açıklamalar haksız fiil sorumluluğunda da geçerlidir. Ancak burada dikkat edilmesi gereken husus akdi sorumluluktan farklı olarak haksız fiil sorumluluğunda haksız fiil failinin kusurlu olduğunu ispat etme yükü zarar görendedir¹⁰⁷.

Haksız fiil sorumluluğundan söz edilebilmesi için hukuka aykırı davranış bir zarara yol açmalıdır. Kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişi şayet herhangi bir zarara uğramazsa haksız fiil sorumluluğu söz konusu olmaz. Zarar maddi ya da manevi zarar olarak ortaya çıkabilir. Bu ise kişisel veri sahibinin şahıs ya da malvarlığı değerlerinde azalma veya yok olma şeklinde kendini gösterir. Haksız fiil sorumluluğunda zararı ispat etme yükü akdi sorumlulukta olduğu gibi zarar görendedir¹⁰⁸.

Haksız fiil sorumluluğu için son olarak hukuka aykırılık ile zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması gerekir. Kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişinin uğradığı zarar, veri ihlalinden kaynaklanmalıdır. Hukuka aykırılık ile zarar arasında illiyet bağı yoksa haksız fiil sorumluluğu doğmaz¹⁰⁹.

5. Sorumlu Tutulabilecek Kişiler

Kişisel sağlık verilerinin ihlali halinde sorumlu tutulacak kişi ilk aşamada veri sorumlusudur (KVKK m. 11/1/ğ). Nitekim kanun, veri sorumlusunun kişisel sağlık verilerinin hukuka aykırı olarak işlenmesini, muhafaza edilmesini, bunlara hukuka aykırı olarak erişilmesini önlemek için gerekli tedbirleri almakla yükümlü olduğunu belirtmektedir. Şayet kişisel sağlık verileri veri sorumlusu adına başka bir kişi tarafından işleniyorsa, verileri işleyen kişi müştereken sorumlu olur (KVKK m. 12/2). Şu hâlde kişisel sağlık verilerinin ihlalinde

¹⁰⁵ Demir (n 31) 249; Ayan (n 31) 116; İmançlı (n 77) 207; Bayındır (n 37) 103.

¹⁰⁶ Özdemir (n 8) 213; Ayrıca bkz. ve karşı. Bayındır (n 37) 109–110.

¹⁰⁷ Ayan (n 31) 117.

¹⁰⁸ Demir (n 31) 251; Ayan (n 31) 118.

¹⁰⁹ Ayan (n 31) 118.

başvurulabilecek kişiler veri sorumlusu ve veri işleyendir¹¹⁰. Kanun, veri sorumlusunu kişisel verilerin işlenmesindeki gayeyi ve metodu tayin eden, veri kayıt sisteminin kurulmasından ve idaresinden sorumlu olan kişi olarak tanımlamaktadır (KVKK m. 3/1/ı). Veri işleyen ise veri sorumlusunun verdiği yetkiye dayanarak onun adına kişisel verileri işleyen kişidir. Veri sorumlusu ve veri işleyen gerçek ya da tüzel kişi olabilir.

Veri sorumlusu ve veri işleyenin kişisel sağlık verileri bakımından görünüş biçimleri ele alınacak olursa, veri sorumlusu sıfatı genellikle hastaneler tarafından taşınmaktadır. Bu hastaneler kamu hastanesi olabileceği gibi özel hastane de olabilir. Hastaneler dışında kendi muayenehanesinde ya da kliniğinde faaliyet gösteren hekimler, eczaneler, tıbbi laboratuvar ve görüntüleme merkezleri veri sorumlusu sıfatı taşıyabilirler¹¹¹. Bahsi geçen veri sorumluları, kişisel verilerin kendi adına işlenmesi için kendi organizasyonu dışında olmak kaydıyla¹¹² başkalarını görevlendirebilir. Bilhassa hastane işletmelerinde sıklıkla karşılaşılan böyle durumlarda hastaneye yazılım, dosyalama vb. hizmetler sunan kişiler veri işleyen olarak nitelendirilebilirler¹¹³.

Veri sorumlusu ve veri işleyen KVKK kapsamında sorumlu tutulan kişilerdir. Bunlar dışında üçüncü kişiler veri sahibine ait kişisel sağlık verilerini ihlal edecek olursa genel hükümlere dayanan sorumluluk söz konusu olur. Hiç şüphesiz veri sorumlusu veya veri işleyenin sorumluluğu varlığını sürdürebilir. Zira üçüncü kişiler tarafından gerçekleştirilen kişisel sağlık verilerini ihlal eden davranışlar, veri sorumlusunun muhafaza yükümlülüğünün ihlali anlamına gelebilir. Saldırımı gerçekleştiren kişilerin sorumluluğunun ise genel itibarla haksız fiil ve vekâletsiz iş görme hükümlerine dayanacağı söylenebilir.

SONUÇ

Kişisel sağlık verilerinin korunması, bireylerin mahremiyetinin korunması ve sağlık hizmetlerine erişiminin güvence altına alınması açısından özel bir önem taşımaktadır. Bu çalışma, kişisel sağlık verilerinin korunmasının yalnızca hukuki bir gereklilik değil, aynı zamanda bireylerin sağlık hakkından mahrum kalmaması için mühim bir unsur olduğunu ortaya koymaktadır. Mahkemelere intikal eden olaylar, kişisel sağlık verilerinin ifşasının, hastaların/ilgili kişilerin toplumdan dışlanmalarına veya sağlık hizmetlerinden kaçınmalarına

¹¹⁰ İmançlı (n 77) 205; Bayındır (n 37) 122.

¹¹¹ İmançlı (n 77) 90 vd.; Yelmen (n 23) 767; Taştan (n 1) 71.

¹¹² Bayındır (n 37) 40; karşı. Taştan (n 1) 71–72.

¹¹³ İmançlı (n 77) 98.

neden olabileceğini göstermektedir. Bu durum, kişisel sağlık verilerinin korunmasını hem önemli hem de zorunlu kılmaktadır.

KVKK kapsamında, kişisel sağlık verileri özel nitelikli/hassas veri kategorisinde yer almakta olup, işlenmesi daha sıkı şartlara tâbi tutulmuştur. Genel ilke olarak, kişisel sağlık verilerinin işlenmesi yasaktır. Bununla birlikte ilgili kişinin rızasıyla ya da kanunda belirtilen şartlar altında rıza olmaksızın kişisel sağlık verilerinin işlenebilmesi mümkündür. Kanunda kişisel sağlık verilerinin işlenmesinde hukuka uygunluk sebepleri sınırlı sayıda sayılmaktadır. Örneğin kamu sağlığının korunması, tıbbi teşhis ve tedavi süreçlerinin yürütülmesi veya hayatı tehlikede olan bir bireyin acil sağlık hizmetine ihtiyaç duyması halinde veri sahibinin rızası olmaksızın kişisel sağlık verilerinin işlenmesi mümkündür.

Bununla dışında hekimlerin ve özel hastanelerin sır saklama yükümlülüğü, hastaların sağlık bilgilerinin gizli tutulmasını zorunlu kılar. Çalışmada ele alındığı üzere, sır saklama yükümlülüğünün ihlali, kişisel verilerin açıklanması anlamına gelebilir ve bu durum hukuki sorumluluğu gündeme getirebilir.

Tıbbi kayıt tutma yükümlülüğü ise, hekim ve özel hastanelerin hukuki yükümlülüklerinden biridir. Tıbbi kayıtların tutulması kişisel verilerin işlenmesi anlamına gelir. Bu noktada tıbbi kayıt tutma yükümlülüğünü, kişisel sağlık verilerinin işlenmesinde hukuka uygunluk sebebi olarak nitelendirmek gerekir. Öte yandan tıbbi kayıtlar tutulurken kişisel verilerin işlenmesi sürecine hâkim olan ilkelere riayet edilmelidir. Aksi takdirde kişisel sağlık verileri ihlal edilmiş olur.

KVKK, kişisel sağlık verilerinin ihlali noktasında önleyici bir mahiyet taşır. Şayet ihlal gerçekleşecek olursa ilgili kişinin zararının tazmini için telafi edici yöntemlere başvurulabilir. İhlalin gerçekleşmesiyle birlikte tarafların statüsüne göre farklı sorumluluk çeşitleri ortaya çıkabilir. Hekimin kamu hastanesinde çalıştığı hallerde idari sorumluluk söz konusu olur. Bunun dışında kişisel sağlık verilerini ihlal eden kişinin disiplin ve ceza sorumluluğu da ortaya çıkabilir. Taraflar arasındaki ilişki özel hukuka dayanan bir borç ilişkisi ise hukuki sorumluluk söz konusudur. Hukuki sorumluluğun kaynağı sözleşme görüşmelerine, sözleşmeye, vekaletsiz iş görmeye ya da haksız fiile dayanabilir.

Sözleşme görüşmelerinden doğan sorumluluk temelini dürüstlük kuralında bulur. Sözleşme yapma gayesiyle bir araya gelen kişiler birbirlerinin kişi ve malvarlığına zarar vermeyecekleri yönünde karşılıklı bir güven oluştururlar. Bu güvene aykırı hareket eden kişi akdi sorumluluğa ilişkin hükümlere tâbi tutulur. Hasta ile hekim/hastanenin sağlık hizmeti için

sözleşme görüşmeleri yapmaları durumunda hasta birtakım bilgilerini vermişse ve bunlar ihlal edilmişse sorumluluğu sözleşme öncesi görüşmelerden doğan sorumluluğa dayandırmak mümkündür.

Kişisel sağlık verilerinin hekim/hastane tarafından ihlal edildiği hallerde karşılaşılabilecek sorumluluk genellikle sözleşmeden doğan sorumluluktur. Birbirleri ile akdi ilişkiye giren taraflar asli edim yükümlülüklerinin yanında birbirlerinin ve koruma alanlarındaki kişilerin şahıs ve malvarlığı değerlerine zarar vermemeyi borçlanırlar. Bu borca aykırı davranan kişi sözleşmeyi ihlal etmiş olur. Kişisel sağlık verilerinin ihlalini ilgilendiren sır saklama ve kayıt tutma yükümlülüğü hekimlik sözleşmesinin hekime yüklediği borçlardandır. Dolayısıyla bu borçların ihlal edilmesi, sorumluluğun diğer şartları gerçekleşmişse hekimin meydana gelen zararı gidermesini gerektirir.

Hastanın hekimle sözleşmesel bir ilişkiye giremeyeceği bazı durumlar vardır ki hekim sözleşmenin kurulmasını beklemeden hastanın sağlığına kavuşabilmesi için derhal müdahalede bulunmak zorunda kalır. Bu durumlarda genellikle hastanın bilinci kapalıdır. Hasta ve hekim arasında sözleşmesel bir ilişkinin bulunmadığı bu gibi hâllerde şartları oluşmuşsa vekaletsiz iş görmeye dayanan sorumluluk söz konusu olur.

Kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişi ile fail arasında sözleşmesel bir ilişki mevcut değil ve vekaletsiz iş görmenin şartları oluşmamışsa, haksız fiil sorumluluğu gündeme gelebilir. Buna göre hukuka aykırılık, zarar, kusur ve illiyet bağı şartlarının gerçekleşmesi, kişisel sağlık verileri ihlal edilen kişiye zararlarının giderilmesini isteme imkânı verir.

Netice olarak kişisel sağlık verilerinin korunması, yalnızca bireylerin temel hak ve özgürlüklerini korumakla kalmaz, aynı zamanda sağlık hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülmesini sağlar. Sağlık çalışanlarının ve kurumlarının, kişisel sağlık verilerini işlerken kişisel verilerin işlenmesine egemen olan ilkelere riayet etmesi ve gerekli tedbirleri alması hem hasta haklarının korunması hem de sağlık sisteminin sürdürülebilirliği açısından elzemdir. Ayrıca kişisel sağlık verileri ihlal edildiği için zarara uğrayan kişilerin zararının etkin bir şekilde tazmin edilmesi dolaylı da olsa kişisel sağlık verilerinin korunmasını temin edebilir.

KAYNAKÇA

Abik Y, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Medeni Hukuk Bakımından Korunması' içinde Hakan Hakeri ve Cahid Doğan (editör), *II. Uluslararası Tıp Hukuku Kongresi Bildirileri Kitabı* (Adalet 2018) 537-619

- Akkurt SS, 'Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesine ve Covid-19 Pandemisi Sürecinde Mobil Uygulamalarla Paylaşılmasına Hukukî Bir Bakış' (2020) 19 İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi 142-160
- Aksoy HC, *Medeni Hukuk ve Özellikle Kişilik Hakkı Yönünden Kişisel Verilerin Korunması* (1. Bası, Çakmak 2010)
- Altundiş M, 'Tıbbi Kişisel Verilerin Tutulması ve Korunması Yükümlülüğü ve İdarenin Bu Yükümlülüğünü Yerine Getirmemesinden Doğan Sorumluluğu' [2016] Türkiye Adalet Akademisi Dergisi 311-351
- Ayan HA, 'İşçinin İşe Alınmasında Politik Görüşün Araştırılması' (2024) 7 Necmettin Erbakan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1-26
- Ayan M, *Tıbbî Müdahalelerden Doğan Hukuki Sorumluluk* (1. Bası, Kazancı Kitap Ticaret A Ş 1991)
- Badur E, 'Kişisel Verilerin Kişiliğın Başlangıcı ve Sonu Ötesinde Korunması' (2023) 27 Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 3-32
- Bayındır H, *Özel Sağlık Kurumları Kapsamında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Korunması* (1. Bası, On İki Levha 2020)
- Büyükcay Y, 'Hekimin Sır Saklama Yükümlülüğü' (2004) VIII Atatürk Üniversitesi Erzincan Hukuk Fakültesi Dergisi 383-396
- Çekin M, '6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Hakkında Kanun'un Big Data (Büyük Veri) ve İrade Serbestisi Açısından Değerlendirilmesi' (2016) 74 İstanbul Hukuk Mecmuası 629-644
- Çekin MS, *Avrupa Birliğı Hukukıyla Mukayeseli Olarak 6698 Sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu* (1. Bası, On İki Levha 2018)
- Demir M, *Tıbbî Sorumluluk Hukuku* (1. Bası, Yetkin 2018)
- Dural M ve Öğüz T, *Türk Özel Hukuku Cilt II* (20. Bası, Filiz 2019)
- Dülger MV, 'Sağlık Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması ve Hasta Mahremiyeti' (2015) 1 İstanbul Medipol Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 43-80
- Ekmekçi Ö ve diğerkleri, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (1. Bası, On İki Levha 2024)
- Elbir N, *Kişiliğın Korunması Bağlamında İşçiye Ait Kişisel Verilerin Korunması* (1. Bası, Yetkin 2020)

- Erarslan-Türkmen S, *Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesinde Açık Rızanın Aranmadığı Hâller* (1. Bası, On İki Levha 2019)
- Eren F, *Borçlar Hukuku Özel Hükümler* (11. Baskı, Legem 2023)
- Günay B, *Kişiliğin Korunması Kapsamında Kişisel Verilerin Hukuka Aykırı Kullanılması Nedeniyle Hukuki Sorumluluk* (Seçkin 2023)
- Hakalmaz E, *Hekimlik Sözleşmesi Bağlamında Kişisel Sağlık Verilerinin İşlenmesi ve Korunması* (1. Bası, On İki Levha 2021)
- Hakeri H, *Tıp Hukuku* (10. Bası, Seçkin 2015)
- İmançlı C, *Kişisel Sağlık Verilerinin Korun(a)Mamasından Doğan Özel Hukuk Sorumluluğu* (1. Bası, On İki Levha 2020)
- İzgi MC, 'Mahremiyet Kavramı Bağlamında Kişisel Sağlık Verileri' (2014) 1 Türkiye Biyoetik Dergisi 25-37
- Kılıçoğlu AM, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (25. Bası, Turhan 2021)
- Kılınç D, 'Anayasal Bir Hak Olarak Kişisel Verilerin Korunması' (2012) 61 Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 1089-1169
- Kulular İbrahim MA ve Gökdaş EF, 'Büyük Veri ve Mobil Uygulamalarda İşlenen Kişisel Verilerin (Sağlık Verileri) Hukuka Uygunluk Sorunu' [2024] Adalet Dergisi 543-570
- Küzeci E, *Kişisel Verilerin Korunması* (2. Bası, Turhan 2018)
- Oğuzman MK ve Öz T, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 1 (16. Bası, Vedat 2018)
- Oğuzman MK, Seliçi Ö ve Oktay-Özdemir S, *Kişiler Hukuku* (17. Bası, Filiz 2018)
- Orak B, *Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması* (1. Bası, Yetkin 2020)
- Ömür RC, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Korunması ve Hastanelerin Sorumluluğu' (2018) XV Yeditepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 133-180
- Özdemir H, *Elektronik Haberleşme Alanında Kişisel Verilerin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Korunması* (1. Bası, Seçkin 2009)
- Özkan F, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Korunmasının Pozitif Temelleri ve AİHM Kararlarından Örnekler' (Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi 2018)

- Öztürk B, Altınok Çalışkan E ve Seyhan S, *Kişisel Verilerin Korunması Hukuku* (3. Bası, Seçkin 2024)
- Somer P, 'Tıbbi Kayıtlar' (2010) 526-533
- Şahin AA, *Türk İdare Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması* (Yetkin 2023)
- Tandoğan H, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Cilt II (5. Bası, Vedat 2010)
- Taşatan C, *Hekimin Kayıt Tutma Yükümlülüğü Kapsamında Tıbbi Kayıtlar* (1. Bası, On İki Levha 2017)
- Taştan FG, *Türk Sözleşme Hukukunda Kişisel Verilerin Korunması* (2. Bası, On İki Levha 2017)
- Tunçomağ K, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler* (6. Bası, Sermet Matbaası 1976)
- Türe G, *İş Sözleşmesinin Kurulması* (1. Bası, Lykeion 2021)
- Yelmen A, 'Kişisel Sağlık Verilerinin Elektronik Ortamda İşlenmesi Üzerine Bir Değerlendirme' (2023) 18 Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 743-805
- Yeşilyurt A, 'Hastanın Kişisel Verilerinin Korunması ve İdarenin Yükümlülükleri' (2014) IX Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi 216-277
- Yılmaz SS, *Tıp Alanında Kişisel Verilerin Açıklanması Suçu* (3. Bası, Seçkin 2019)
- Yücedağ N, 'Medeni Hukuk Açısından Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun Uygulama Alanı ve Genel Hukuka Uygunluk Sebepleri' (2017) 75 İstanbul Hukuk Mecmuası 765-790
- Zevkliler A ve Gökyayla KE, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri* (18. Baskı, Turhan Kitabevi 2018)